

m

Årsredovisning
2020

national museum

1	FÖRORD AV ÖVERINTENDENTEN.....	1
2	ÅRET I KORTHET	2
3	RESULTATREDOVISNING	3
3.1	Principer för redovisningen	3
3.2	Redovisningens indelning	4
3.3	Verksamhetens intäkter och kostnader	4
3.4	Myndighetens uppdrag.....	5
3.5	Verksamhetens kvalitet	5
3.6	Riskanalys.....	6
4	KONST OCH DESIGN SKAPAR NYFIKENHET OCH INTRESSE.....	8
4.1	Besökare	8
4.2	Digitala besökare	9
4.3	Pedagogisk verksamhet för vuxna	10
4.4	Barn och unga.....	10
5	NATIONALMUSEUMS SAMLINGAR ÄR KÄNDA NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT	12
5.1	Samlingspresentationerna på Nationalmuseum.....	12
5.2	Tillfälliga utställningar på Nationalmuseum	13
5.3	Vandringsutställningar.....	13
5.4	Utlån.....	14
5.5	Regional verksamhet	15
5.6	Förvärv	16
5.7	Bevarandet av samlingarna	16
6	NATIONALMUSEUM SOM KUNSKAPSCENTRUM	19
6.1	Forskning	19
6.2	Arkiv och bibliotek	20
6.3	Publikationer	21
6.4	Digitalisering och digital utveckling.....	21
6.5	Personal och kompetensförsörjning	22
7	NATIONALMUSEUMS SAMHÄLLSANSVAR.....	24
7.1	Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.....	24
7.2	Miljöledningsarbete	25
7.3	Jämställdhet och mångfald	25
7.4	Praktik och lönebidragsanställning.....	25
8	NATIONALMUSEUMS LOKALER.....	26
8.1	Renoveringen av Nationalmuseum	26
9	AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET	28
10	FINANSIELL REDOVISNING	29
10.1	Resultaträkning	29
10.2	Balansräkning	30
10.3	Anslagsredovisning.....	32
10.4	Sammanställning väsentliga uppgifter.....	33

10.5	Tilläggsuppgifter och noter	34
11	BILAGOR	43
12	UNDERTECKNANDE.....	51

1 FÖRORD AV ÖVERINTENDENTEN

Året 2020 tvingades myndigheten se över och revidera sin ekonomi och verksamhet och samtidigt göra en genomgående analys av Nationalmuseums roll i samhället. Vilka är de största politiska, ekonomiska, sociala och teknologiska förändringar som påverkar museets verksamhet? Vilka är framtidens möjligheter? Hur kommer besökarna att bete sig efter pandemin? Vilka kompetenser behöver Nationalmuseum för att kunna svara mot framtidens behov?

Under det gångna året har museerna uppmärksammats som samhällsviktiga funktioner. Efterfrågan på kultur är stor även i en pandemisituation. Det fick vi uppleva när Nationalmuseum på Blasieholmen stängdes i mars och öppnades igen i juni för att därefter stängas igen i oktober och året ut. Trots utmaningar under året kunde 379 599 besökare tas emot på de museer och närmare tjugo fasta utställningsplatser runt om i Sverige och utomlands där Nationalmuseums samlingar går att se. I juni öppnade vi även Gustavsbergs Porslinsmuseum efter två års renovering! För att nå våra besökare lade vi också stort fokus på ökad produktion av upplevelser via de digitala plattformarna. Detta betydde större synlighet och tillgänglighet i hela landet och även internationellt.

Nationalmuseum är ett museum för alla och arbetar brett med sina besökare, de som återkommer och de som besöker oss för första gången – antingen på plats eller digitalt. Ett bra exempel på arbetet med olika målgrupper är ett nytt samarbete med organisationen *Svenska med baby*. Under hösten genomfördes en träff där föräldrar med små barn möttes i museet, såväl nyanlända som etablerade svenska familjer. För att nå fler barn och familjer med olika språkliga bakgrunder publicerades museets barnbok, *Pippi på konst*, även på engelska, arabiska, finska och nordsamiska under året.

Trots pandemin och begränsad verksamhet fanns det flera positiva höjdpunkter från forskning, utställningar, samlingspresentationer, publikationer, visningar och ateljéverksamhet, konservering av samlingsföremål, interna utvecklingsprojekt och mycket mera under året.

Jag vill också lyfta fram två exempel av internationell betydelse för Nationalmuseum. Det första gäller de rika samlingar som museet är känt för över hela världen. Under året växte samlingarna genom värdefulla inköp med Artemisia Gentileschis *Den Heliga Katarina av Alexandria* från 1600-talet som ett lysande exempel. Gentileschis målning påminner oss om hur viktigt det är att kontinuerligt arbeta med samlingarnas tillväxt, inte minst med de kvinnliga konstnärerna. Förvärv såsom Gentileschi diskuteras på detaljnivå i den vetenskapliga publikationen *Art Bulletin of Nationalmuseum Stockholm* som skapar möjligheter för en bredare dialog. Det är också viktigt att lyfta fram att Nationalmuseum inte har några statliga medel till förvärv av konstföremål utan samlingarna berikas genom gåvor och privata stiftelse- och fondmedel.

För det andra vill jag nämna ett internationellt projekt som visar hur viktigt det är att bidra till museibranschens utveckling. Bland de digitala utvecklingsprojekt som sjösatts av Nationalmuseum återfinns nämligen projektet *NEO Collections*, ett samarbete mellan Nationalmuseum, Museum für Kunst und Gewerbe i Hamburg och Übersee-Museum i Bremen. Projektet ska pågå till 2024 och finansieras av tyska kulturstiftelsen Kulturstiftung des Bundes med drygt en miljon EUR. Syftet är att hitta nya sätt att arbeta med digitaliserade museisamlingar, baserat på principer om öppenhet och deltagande.

Nationalmuseum är beroende av statsanslag som täcker de fasta kostnaderna. Vi har arbetat aktivt med att stärka myndighetens interna kontroll och styrning, till exempel genom införandet av en skarp budget- och uppföljningsprocess som har lett till att kvaliteten på myndighetens ekonomiska information och prognoser har stärkts. Avgörande för årets resultat var regeringens höständringsbudget och ett anslagstillskott på 16,4 miljoner kronor som tilldelades Nationalmuseum för att täcka det underskott som uppstått till följd av pandemin. Nationalmuseum arbetar också aktivt för att öka sin externa finansiering för att skapa bättre förutsättningar för verksamheten nu och i framtiden. Ett bra exempel på detta är Donatorgruppen, som grundades i slutet av 2019. Gruppen bidrar till museets verksamhet genom att finansiera konservering och konserveringsforskning. Det första projektet omfattar konserveringsinsatser av Carl Larssons *Ateljédjyll* (1885) så att Nationalmuseum inom en snar framtid ska kunna visa konstverket för publik igen. Med detta siktar vi mot ljusare tider.

2 ÅRET I KORTHET

Under mars månad blev det tydligt att den pandemi som spred sig över världen och i Sverige skulle få konsekvenser för myndighetens verksamhet. En exekutiv grupp formerades och hade löpande avstämningar för att bevaka utvecklingen och konsekvenser för både den publika och interna verksamheten. Den personal som kunde arbeta hemifrån uppmanades att göra detta. All programverksamhet ställdes in för resten av året. Museibyggnaden på Blasieholmen stängde helt den 20 mars och öppnade igen den 16 juni när restriktionerna lättade något. Öppningen av Gustavsbergs Porslinsmuseum sköts också fram till detta datum. Båda lokalerna anpassades efter rådande riktlinjer så att verksamheten kunde bedrivas på ett smittsäkert sätt. Visningsverksamheten anpassades och kom igång i begränsad omfattning under hösten. Båda museerna stängde igen den 31 oktober i och med att nya regionala restriktioner infördes i Stockholms län och var sedan stängda året ut.

Andra konsekvenser som pandemin har medfört har varit att Konstbiblioteket och studiesalen som är publika platser utanför museibyggnaden också har behövt hållas stängda. Årets utställningsprogram behövde läggas om och planerade utställningar såsom *Zorn* och *Snowcrash* på Nationalmuseum och *Migranter* på Gripsholms slott sköts på till 2021. Även låneverksamheten har påverkats när låntagare har varit tvungna att ställa in eller skjuta fram planerade utställningar.

Från våren och framåt lades stort fokus på en ökad produktion av upplevelser via de digitala plattformarna för Nationalmuseum och Gustavsbergs Porslinsmuseum. Det har blivit mycket uppskattat och materialet har fått stor spridning. Under året har räckvidden för inläggen i sociala medier uppgått till över 6,1 miljoner, webbplatserna har haft 1,4 miljoner sidvisningar och museets app har använts nästan 58 000 gånger. Artiklar på Wikipedia som innehåller bilder från Nationalmuseums samlingar har visats 44,5 miljoner gånger under året.

Även myndighetens ekonomi drabbades hårt av att verksamheten var stängd. Stora delar av avgiftsintäkterna för entréer och visningar samt försäljningsintäkter försvann i och med stängningen. Utställningsprogrammet planerades om vid ett flertal tillfällen under året i syfte att minska verksamhetskostnaderna, vilket medförde att de rörliga kostnaderna för tillfälligt anställd personal och inköp av varor och tjänster minskade. Huvuddelen av myndighetens kostnader är dock bundna på längre tid i form av fasta anställningar och långtidsavtal så kostnadsminskningarna har inte kunnat uppväga de stora intäktsminskningarna. Ett varsel lades under våren som resulterade i två uppsägningar. I regeringens höständringsbudget tilldelades Nationalmuseum ett anslagstillskott på 16,4 miljoner kronor för att täcka det underskott som uppstått till följd av pandemin.

Pandemin påverkade besökssiffrorna negativt för många besöksmål under året och totalt sett gjordes nästan en miljon färre besök på de fasta utställningsplatser där föremål från Nationalmuseums samlingar visades under året jämfört med året innan. Enbart i Nationalmuseums museibyggnad på Blasieholmen försvann drygt tre av fyra besök, från 842 203 besök föregående år till 204 212.

Nationalmuseum producerade under året tre tillfälliga utställningar i museibyggnaden på Blasieholmen, och en vardera på Gustavsbergs Porslinsmuseum, Nationalmuseum Jamtli och Läckö slott. Utöver detta producerades även fyra vandringsutställningar både i Sverige och utomlands, bland annat visades *Dansk guldålder* i Paris och *Anders Zorn – The Swedish Idyll* i Haag.

2019 startades en ny modesamling med plagg med konstnärlig verkshöjd från år 2000 och framåt och av en designer eller företag som är verksam i Sverige. Under 2020 kunde museet visa sin första modeutställning, *Pär Engsheden och Sara Danius Nobelklänningar*.

Under året öppnade Gustavsbergs Porslinsmuseum i Nationalmuseums drift efter två års renovering. Den planerade invigningen ställdes in på grund av pandemin och museet öppnade istället under enklare former den 16 juni. Samlingspresentationen handlar om porslinsfabrikens historia genom människor och föremål och visades under sommaren och hösten tillsammans med en tillfällig utställning om keramikern Lisa Larson.

Ett betydande förvärv gjordes under året när en målning föreställande den heliga Katarina av Alexandria av den italienska konstnären Artemisia Gentileschi köptes in till samlingarna. Genom tillskottet av ett verk av en kvinnlig konstnär från 1600-talet kan museet ge mer en rättvis bild av konsthistorien.

I juni lämnade Nationalmuseum in en skrivelse till regeringen med en rekommendation att återlämna målningen *Kristi begråtande* av Lucas Cranach d.ä., hans skola, efter en begäran om restitution från det polska kulturministeriet i Warszawa. Dokument från den polska kommissionen för konstverk saknade efter andra världskriget visar att målningen som finns hos Nationalmuseum med största säkerhet är identisk med den begärda.

Myndigheten har den senaste tiden arbetat aktivt med att bilda en Donatorgrupp bestående av privatpersoner som bidrar ekonomiskt till museets verksamhet. Under året möjliggjorde den en förstudie av kommande konservering av Carl Larssons pastell *Atejdedyll*. Gruppen har följt arbetet och träffats i ett antal aktiviteter. Målet är att pastellen ska bli färdigkonserverad och monterad för att återigen kunna ställas ut för besökare.

Nationalmuseum arbetar aktivt med att hitta möjligheter till ekonomiskt stöd till museets verksamhet och samarbetar med Stockholms Handelskammare och föreningen Kultur & Näringsliv för att stimulera företagssamarbeten och sponsring. Under året har även Nationalmusei Vänner bidragit till bland annat utställningsverksamheten och förvärv.

Under 2020 har Nationalmuseum haft ett särskilt uppdrag av regeringen att vidta åtgärder för att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll, med syfte att förbättra den finansiella kontrollen och redovisningen. Åtgärder som vidtagits är till exempel att Nationalmuseum har stärkt och utvecklat sitt arbete med ledning, styrning och uppföljning med stöd i en övergripande vision och strategi, verksamhetsplan och långsiktig budget. Dessutom har en ny arbets- och delegationsordning tagits fram och en ny projektmodell introducerats. Väl underbyggda budgetunderlag för myndighetens avdelningar, projekt och investeringar samt flerårsprognoser har underlättat den ekonomiska uppföljningen. Utvecklingsarbetet omfattar även flera olika internutbildningar, däribland ekonomiutbildning för alla chefer.

Arbetet med att ta fram funktionsbeskrivningar för alla anställda avslutades under året. De ska skapa större tydlighet för medarbetare och chefer kring arbetsuppgifter, mandat och förväntningar och utgöra ett levande dokument som hanteras mellan chef och medarbetare.

En medarbetarundersökning genomfördes under hösten som visade att förtroendeindexet gått upp jämfört med förra året trots att det har varit ett svårt år arbetsmässigt för många och med en varselprocess. Allt tyder på att Nationalmuseum är på rätt spår i arbetet med att skapa en bättre arbetsmiljö även om det fortfarande finns stor potential till förbättring och arbetet fortsätter.

3 RESULTATREDOVISNING

Arbetet med de strategiska målen och resultatindikatorer som togs fram under 2019 fortsätter. Varje strategiskt mål bygger på olika aktiviteter inom verksamheten samt nyckeltal/indikatorer för att kunna bedöma effekten av genomförda aktiviteter (måluppfyllelse). Nationalmuseum arbetar kontinuerligt med att implementera och utveckla indikatorerna i syfte att ge ett bra underlag för att mäta måluppfyllelse men också för hur uppföljning och rapportering ska utformas.

Av bilaga 1 framgår Nationalmuseums övergripande strategiska mål samt tillhörande resultatindikatorer, kvantitativa och kvalitativa, som tagits fram i syfte att utvärdera verksamhetens måluppfyllelse.

Avseende Nationalmuseums prestationer har bedömningen gjorts att det inte är relevant att redovisa någon styckkostnad, då verksamheten i hög grad består av varierande uppdrag och projekt mellan åren vilka ofta skiljer sig mycket åt både i kostnad och omfattning. Användandet av styckkostnad skulle bli ett alltför svårtolkat mått.

3.1 Principer för redovisningen

Årsredovisningen består av resultatredovisning och finansiell redovisning. Den sistnämnda omfattar resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning och noter. Myndigheten Nationalmuseum redovisar och kommenterar sitt resultat dels utifrån de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion, dels utifrån vad regeringen särskilt angett i regleringsbrev eller andra beslut. Resultatredovisningen innehåller väsentlig information om vad myndigheten har presterat i förhållande till uppgifter och mål som regeringen har beslutat för myndighetens verksamhet.

Årsredovisningen syftar till att möta regeringens behov av att följa upp myndighetens verksamhet utifrån tänkta effekter, måluppfyllelse och kvalitet. Samtliga redovisade resultat kommenteras och analyseras för att ge regeringen ett informativt underlag för redovisning till riksdagen och för att kunna bedöma politikens genomslag. Syftet med årsredovisningen är, i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, att kortfattat ge underlag för regeringens uppföljning, prövning eller budgetering av myndighetens verksamhet.

3.2 Redovisningens indelning

Myndighetens verksamhet har delats in i tre övergripande uppgifter enligt instruktion:

- att vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtratts myndigheten (bevара)
- att genom utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet levandegöra den konst som finns i museets samlingar (visa)
- att inom det egna verksamhetsområdet verka för ökad kunskap grundad på forskning (forska)

Verksamheterna vid övriga visningsplatser, se avsnitt om regional verksamhet, ingår i ovan angivna verksamhetsgrenar. Det ekonomiska utfallet per verksamhetsgren redovisas nedan.

Tabell 1

tkr	Bevara			Visa			Forska			Total		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Intäkter och kostnader												
Intäkter av anslag	72 028	91 027	67 156	171 632	159 684	137 066	16 948	9 697	9 800	260 608	260 409	214 022
Avgiftsintäkter mm	2 789	5 543	1 410	11 353	31 112	13 573	4 737	9 951	4 880	18 878	46 606	19 863
Bidragsintäkter	2 321	8 098	2 036	4 307	1 192	3 327	3 906	1 492	2 756	10 533	10 782	8 119
Summa intäkter	77 138	104 668	70 601	187 291	191 989	153 967	25 590	21 140	17 436	290 019	317 797	242 004
Kostnad personal	12 177	36 334	25 406	61 725	50 222	48 978	17 544	12 489	10 297	91 446	99 046	84 680
Kostnad lokaler	35 680	37 464	27 725	84 818	101 890	35 486	3 042	3 531	3 680	123 540	142 885	66 891
Kostnad övrig drift	29 281	30 870	17 471	41 981	40 943	70 590	5 004	5 120	3 459	76 266	76 933	91 520
Summa kostnader	77 138	104 668	70 601	188 524	193 055	155 054	25 590	21 140	17 436	291 252	318 863	243 091
Årets kapitalförändring	0	0	0	-1 233	-1 066	-1 087	0	0	0	-1 233	-1 066	-1 087

Kostnadsökningen 2019 inom verksamhetsgrenen bevara beror framför allt på högre säkerhetskostnader i Nationalmuseums byggnad (helår 2019) och ökade kostnader för magasin.

3.3 Verksamhetens intäkter och kostnader

Intäkterna består av anslagsmedel, avgiftsintäkter och bidragsintäkter. Avgiftsintäkterna utgörs av bland annat entré- och visningsintäkter, försäljningsintäkter och hyresintäkter. I posten avgiftsintäkter ingår också finansiella intäkter. Intäkterna har fördelats på de tre verksamhetsgrenarna och anslagsmedlen utgör skillnaden mellan de totala kostnaderna och avgifts- och bidragsintäkter.

Kostnaderna är indelade i personalkostnader, lokalkostnader samt kostnader för övrig drift (där även avskrivningar och finansiella kostnader ingår). De direkta kostnaderna utgör förutom de kostnader som är direkt hänförliga till en aktivitet även kostnaden för den personal som direkt arbetar inom verksamhetsgrenen. Fördelningen av personalkostnaderna har till viss del skett genom uppskattningar. Overheadkostnader består av personal-, lokal- och driftkostnader för ledning och administration. Dessa kostnader har fördelats på de tre verksamhetsområdena proportionellt i förhållande till de direkta kostnaderna. Lokalkostnaderna omfattar förutom hyra även kostnader för el, reparationer och städning.

3.4 Myndighetens uppdrag

Myndigheten Nationalmuseum har enligt förordning (2007:1175) med instruktion för Nationalmuseum till uppgift att främja konsten, konstintresset och konstvetenskapen. Myndigheten ska särskilt levandegöra de äldre konstformerna och deras samband med den nutida konsten och samhällets utveckling samt verka för konstnärlig och kulturell förnyelse. Myndigheten ska verka för att dess verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor i samhället. Myndighetens ansvars- och samlingsområde omfattar äldre måleri, skulptur, teckning och grafik, föreläsningsvis från tiden före år 1900, samt porträtt, konsthantverk, form och design från äldre tid till nutid.

Myndigheten ska särskilt

1. vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtratts myndigheten
2. hålla ett urval av de samlingar som är avsedda för utställning tillgängligt för allmänheten, bedriva utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet samt bedriva utlånings- och depositionsverksamhet
3. inom sitt område vetenskapligt bearbeta övriga samlingar av konst och konsthantverk som tillhör eller understöds av staten
4. verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde

Myndigheten ska bedriva internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete och även samarbeta med Moderna Museet om gemensamma funktioner.

Enligt regleringsbrevet till Nationalmuseum avseende år 2020 ska myndigheten redovisa

- den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka den unga publiken
- de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning
- åtgärder som har vidtagits för att nå nya besökare
- förändringar i besöksutvecklingen i förhållande till tidigare år

Nationalmuseum ska även redovisa kostnader som sammanhänger med renoveringen av huvudbyggnaden, specificera myndighetens totala lokalkostnader, särredovisa eventuella sponsringsintäkter, redovisa fördelningen av eventuella bidragsintäkter mellan statliga bidrag, icke-statliga bidrag respektive bidrag från mellanstatliga organ, särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer samt redovisa myndighetens insatser och resultat av arbetet för att kulturen ska komma fler till del i hela landet.

På fyra områden har myndigheten haft särskilda regeringsuppdrag under året. Dessa handlar om att redovisa prognoser för 2020–2023, vidta åtgärder för att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll, redovisa hur myndigheten arbetar med att rapportera besöksutveckling till Myndigheten för kulturanalys samt arbeta för en fortsatt regional närvaro. Tidigare givna uppdrag handlar om att fortsätta ta emot nyanlända arbetssökande samt personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik.

Nationalmuseum gör bedömningen att samtliga ovanstående uppdrag har genomförts på ett tillfredsställande sätt vilket redovisas i resultatredovisningen nedan.

3.5 Verksamhetens kvalitet

Enligt myndighetens bedömning finns det ett antal kriterier som kan användas för att visa på verksamhetens kvalitet. Innebörden av begreppet kvalitet förändras dock över tid och kan vara olika i olika perioder.

Verksamhetens kvalitet kan främst värderas av museets besökare och de som använder sig av museets tjänster på olika sätt. Vidare är andra personer och institutioner med relevant kompetens också viktiga när det gäller att värdera kvalitet. Museets egen uppfattning utifrån den egna kunskapen om hur arbetet utförts och uppdraget uppfyllts liksom de interna utvärderingar av utställningar och projekt som utförs är också av stor vikt.

Ett mått på de kvalitativa aspekterna av verksamheten som myndigheten har använt tidigare är antalet besökare som väljer att göra ett, eller flera, besök på museet. I år när museerna periodvis har varit stängda på grund av pandemin blir det inte ett rättvisande mått att använda. Intresset att göra ett besök kan ha varit högt under året men att det inte har varit möjligt att besöka museet av olika anledningar. Det stora intresset för den produktion av upplevelser via museets digitala plattformar som satsats på under året kan istället vara ett komplement till mått på kvalitet.

De reaktioner som museets verksamhet väcker är ett annat mått på kvalitet. Under året har de positiva omnämnandena och rekommendationerna att besöka museet fortsatt i sociala medier. Det finns ett stort intresse att kommentera och diskutera innehållet i de inlägg som museet publicerar i sociala medier. Ett positivt mottagande av recensenter, kulturjournalister och andra kulturpersonligheter är också relevant och kompletterar besökarnas bild. De tillfälliga utställningarna recenseas regelbundet och nyförvärven som museet kommunicerar nämns i både nationell och internationell media, vilket pekar på att vad Nationalmuseum gör är relevant och berör många.

Utlån av konst från samlingarna som görs till utställningar på stora, internationella museer är också ett mått på samlingarnas kvalitet och museets ställning internationellt sett. Även att vissa utställningar produceras i samarbete med andra museer och att utställningar som visas på Nationalmuseum sedan efterfrågas av andra museer kan ses som ett mått på verksamhetens kvalitet. Det stora antal föreläsningar som hålls både i Sverige och utomlands av medarbetare på Nationalmuseum samt bidrag till publikationer och liknande pekar på den stora kompetens som finns inom myndigheten och som efterfrågas av andra.

3.6 Riskanalys

Under året har myndigheten fortlöpande analyserat riskerna för att granska pandemins påverkan på verksamheten och genomförandet av myndighetsuppdraget.

Politiska förändringar

- En polarisering av värderingar i samhället. Risk att det kan påverka den allmänna åsiktsbildningen och trygghetskänslan.
- Pandemin har lett till att samhällskritiska funktioner prioriteras. Samhällsviktiga funktioner, som kulturbranschen, riskerar sämre finansiella möjligheter.

Åtgärder: Täta och förtroendeskapande kontakter med regeringen och omvärldsanalys i dialog med regering, Centralmuseernas samarbetsråd (CMS) och andra aktörer.

Ekonomiska förändringar

- Att stänga museet fick stora ekonomiska konsekvenser. Myndigheten är beroende av avgiftsintäkter, sponsring och bidrag för att kunna finansiera den totala verksamheten. Enbart statsanslaget är inte tillräckligt.
- Utställningsverksamheten anpassades till det nya ekonomiska läget och flera utställningar flyttades framåt i tiden. Risk att behovet att flytta utställningar och andra programpunkter kvarstår men inte kan genomföras.
- Lägre fasta kostnader genom till exempel minskade personal- och lokalkostnader. Risk att ett stramt ekonomiskt läge påverkar möjligheterna att planera verksamhet som möter den kvalitetsnivå som förutsätts.

Åtgärder: Aktivt arbete med privata donatorer genom till exempel Donatorgruppen, fortsatta ekonomiska besparingsåtgärder, skapande av nya produkter och sätt att arbeta även under pandemitiden samt översyn av prissättningen. Myndigheten arbetar också löpande med uppföljningar för att utvärdera befintliga aktiviteter vilket ger möjlighet att ompröva verksamheten i syfte att kunna hantera förändringar.

Sociala förändringar

- Pandemin påverkade besökarnas beteende. Den utländska turismen minskade med omedelbar verkan och de flesta av Nationalmuseums besökare under året kom från Stockholmsområdet och övriga Sverige. Risk för att det kan ta tid för turismen att återgå till tidigare nivåer. Besökarnas beteende är svårt att förutse samtidigt som myndigheten är extremt beroende av biljettinkomsterna.
- Efterfrågan av digitala tjänster växte betydligt under året och skapade nya sätt att använda digitala plattformar för möten. Risk att inte leva upp till besökarnas förväntningar då begränsade ekonomiska resurser innebär begränsade möjligheter att utveckla verksamheten och producera nya digitala produkter.
- Pandemin har lyft fram kulturens betydelse i samhället. Risk att besökare inte är beredda att betala för det.

Åtgärder: Analysera målgrupperna, skapa strategier för de digitala besökarna, satsa på inhemska turister samt medverka i diskussion om kulturens värde i samhället.

Utöver detta har myndigheten identifierat risker som innebär att Nationalmuseum inte har resurser att följa utvecklingen och att investera i de teknologiska lösningar som skulle underlätta den digitala närvaron.

4 KONST OCH DESIGN SKAPAR NYFIKENHET OCH INTRESSE

Nationalmuseum har till uppgift att främja konsten, konstintresset och konstvetenskapen. Myndigheten ska särskilt levandegöra de äldre konstformerna och deras samband med den nutida konsten och samhällets utveckling samt verka för konstnärlig och kulturell förnyelse. Myndigheten ska verka för att dess verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor i samhället. Uppdraget omfattar bland annat att bedriva pedagogisk verksamhet.

Enligt regleringsbrevet ska myndigheten redovisa den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka den unga publiken, åtgärder som har vidtagits för att nå nya besökare och förändringar i besöksutvecklingen i förhållande till tidigare år.

Utgångspunkten för Nationalmuseums dagliga arbete är de nationella kulturpolitiska målen. Enligt dem ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling. Nationalmuseum bidrar till flera av de kulturpolitiska målen genom att välkomna alla besökare, erbjuda en bred programverksamhet och samarbeta med andra museer och institutioner både i Sverige och utomlands. Barn och ungas rätt till kultur uppmärksammas genom museets satsningar på bland annat utställningsverksamheten inom barnens konstvärld, visningar och ateljéverksamhet. Under året har även en större satsning gjorts på att ta fram digitalt material. Genom att inte ha några geografiska begränsningar når det fler och bidrar till att kulturen kommer fler till del i hela landet. Det har också möjlighet att nå nya målgrupper som inte besöker museet fysiskt idag.

4.1 Besökare

Besöksverksamheten påverkades kraftigt av den pågående pandemin under året. Museibyggnaden på Blasieholmen stängde helt den 20 mars och öppnade igen den 16 juni när restriktionerna lättade något. Gustavsbergs Porslinsmuseum, som varit stängt i två år för renovering, var planerat att öppna igen den 6 juni vilket sköts på till den 16 juni. Lokalerna anpassades efter rådande riktlinjer så att verksamheten kunde bedrivas på ett smittsäkert sätt, bland annat med dekaler för att markera avstånd, system för köbildning, droppskydd i kassor, handspritsstationer, reglerat insläpp i entrén, avstängning av trånga utrymmen, ökade städrutiner, ytdesinficering och så vidare. Båda museerna stängde igen den 31 oktober i och med att nya regionala restriktioner infördes i Stockholms län och var sedan stängda året ut.

Tabell 2

Besökare	2020	2019	2018
Nationalmuseum	204 212	842 203	311 303*
Gustavsbergs Porslinsmuseum**	6 322	0	0
Drottningholms slott	17 698	181 360	187 108
Gripsholms slott	27 910	61 125	60 838
Gustav III:s antikmuseum	0	62 163	52 867
Lövstabruks herrgård	0	4 501	4 801
Läckö slott	97 500	111 000	109 000
Nynäs slott***	0	19 153	21 290
Rosersbergs slott	25	1 907	3 966
Strömsholms slott	21	6 243	6 818
Tessininstitutet i Paris (Svenska institutet)	11 676	25 618	26 543
Ulriksdals slott	372	2 881	4 536
Nationalmuseum Jamtli****	13 863	35 052	32 455
Totalt antal besök alla utställningsplatser	379 599	1 353 206	821 525

* Från 13 oktober till och med 31 december 2018.

** Stängt för ombyggnad under 2018–2019, öppnade 16 juni 2020.

*** Reviderad besökssiffra för 2019.

**** Öppnade 17 juni 2018.

2020 registrerades totalt 379 599 besök på de fasta utställningsplatser runt om i Sverige och utomlands där Nationalmuseums samlingar visades. Många besöksmål hade ett stort tapp i antal besök och totalt sett gjordes en miljon färre besök jämfört med föregående år. I museibyggnaden på Blasieholmen registrerades 204 212 besök vilket innebär att museet tappade drygt tre av fyra besök under året jämfört med föregående år. Gustavsbergs Porslinsmuseum öppnade den 16 juni efter två års nedstängning på grund av renovering och registrerade 6 322 besök under året.

Nationalmuseum rapporterar besöksutvecklingen för Nationalmuseum och Gustavsbergs Porslinsmuseum till Myndigheten för Kulturanalys varje månad. På Nationalmuseum mäts antalet besök genom besöksräknare vid entrén som räknar alla som går in och ut i museet, även besökare till butik och restaurang. På summan dras 1 procent av för eventuell felräkning och personal. På Gustavsbergs Porslinsmuseum baseras antalet besök på antal sålda biljetter. Övrig besöksstatistik har lämnats in från respektive besöksmål och omfattas inte av Nationalmuseums rapporteringsansvar.

På grund av lägre besöksiffror, perioder med stängt och därmed också det minskade deltagandet i publikundersökningarna har underlaget för året inte varit stort nog att ge en kvalitativ analys.

4.2 Digitala besökare

Under året har stort fokus lagts på de digitala besökarna och en ökad produktion av upplevelser via museets digitala plattformar. Delar av visnings- och utställningsverksamheten har översatts till digitala upplevelser och nya koncept har tagits fram, till exempel digitala guidade visningar av utställningarna, *Tips och trix för hemmafix* och *Fem saker om*. Detta har gett möjlighet att nå ut med ett konstvetenskapligt innehåll till personer som av olika anledningar inte har haft möjlighet att besöka museet på plats.

Under året har Nationalmuseum och Gustavsbergs Porslinsmuseum haft närvaro i sociala medier med separata konton på Instagram och Facebook. Räckvidden för inläggen för Nationalmuseum uppgick till 6 088 930 under året, marknadsföring exkluderat. Det är en stor ökning jämfört med förra året då räckvidden var 3 682 265. Inläggen i Gustavsbergs Porslinsmuseums konton hade en total räckvidd på 47 949. Under året har 39 filmer producerats för den digitala besökaren, 26 inlägg gjorts som är särskilt riktade mot barn och familjer samt 81 texter skrivits med den digitala besökaren som primär målgrupp. Vid 23 tillfällen har museet gjort interaktiva inlägg med möjlighet till direkt dialog med museets personal.

Myndigheten driver en webbplats för Nationalmuseum och sedan 2 juli i år även en för Gustavsbergs Porslinsmuseum. Tillsammans hade webbplatserna 1,4 miljoner sidvisningar under året. Vanligtvis besöks de i första hand i syfte att förbereda ett fysiskt besök på museet men på grund av pandemin har detta sett annorlunda ut i år och resulterat i ett minskat antal sidvisningar. Från våren och framåt publicerades därför en stor mängd innehåll på webbplatserna i syfte att uppleva museet och samlingarna oavhängigt ett fysiskt besök. Intresset för det digitala innehållet ökade märkbart under året. Antalet prenumeranter på nyhetsbrevet ökade markant och uppgick till 26 579 i slutet av året. Även där märktes ett ökat intresse för att upptäcka museets digitala innehåll.

Appen Nationalmuseum Visitor Guide innehåller information om alla föremål som är utställda på Nationalmuseum och Gustavsbergs Porslinsmuseum, både i samlingspresentationerna och de tillfälliga utställningarna. Den innehåller också information om de tillfälliga utställningarna på Nationalmuseum Jamtli, Gripsholms och Läckö slott. Genom appen kan besökarna ta del av bilder och information om föremålen och lyssna till olika ljudspår inför, under och efter ett besök. En särskild marknadsföringskampanj gjordes i sociala medier för att nå ut med appen till fler under pandemin vilket resulterade i att den har använts även under de perioder när museerna har varit stängda. Under året har appen laddats ner av cirka 30 000 nya användare och använts 57 670 gånger.

Nationalmuseums samlingar går också att utforska online både på Nationalmuseum webbplats och på Digitalt Museum. Under året besöktes samlingarna 672 629 gånger genom dessa plattformar. Sedan 2016 finns ett samarbete med Wikimedia Sverige för att öka tillgången till kulturarvet genom Wikimedia-projekten. Under 2020 avsatte Nationalmuseum resurser för att utöka användningen av detta bildmaterial. Nationalmuseums bilder finns med i 5 724 artiklar på Wikipedia på över 118 olika språk och har visats 44,5 miljoner gånger under året. Runt 60 skulpturer från samlingarna som finns utställda i museibyggnaden och på Orangeriet på Ulriksdals slott finns också tillgängliga som 3D-modeller på webbsidan Scan the World och har visats 227 586 gånger sedan augusti 2019.

4.3 Pedagogisk verksamhet för vuxna

Det stora intresset för museets verksamhet som präglade tiden efter återinvigningen fanns kvar i början av året med ett stort antal bokningar och förfrågningar om visningar, kurser och event. När pandemin slog till var den första åtgärden att ställa in alla programpunkter och grupparrangemang. De enda visningar för vuxna som har kunnat genomföras fysiskt efter det har skett utanför ordinarie öppettider, i mindre grupper och under de begränsade perioder när museet har varit öppet.

Verksamheten i pedagogisk konstförmedling för vuxna har därför under året anpassats och arbetet har formats i tre utvecklingslinjer. Första linjen har hanterat och anpassat möjligheterna till fysiska besök enligt rådande riktlinjer och rekommendationer under olika perioder. Andra linjen har skapat digitala möten och program för vuxna via museets digitala plattformar, vilket redovisas i stycket om de digitala besökarna. Ett pilotprojekt med bokningsbara föreläsningar och kurser har också arbetats fram under året med lansering i början av 2021. Den tredje utvecklingslinjen har gjort en strategisk översyn för framtida planering. Verksamheten framöver måste anpassas med hänsyn till såväl förändrade besöksmönster på grund av pandemin likväl som museets resurser och prioriterade områden.

Tabell 3

Pedagogisk verksamhet för vuxna	2020	2019	2018
Antal bokade visningar	133	1 173	403
Antal offentliga visningar	56	139	127
Antal seminarier och föreläsningar*	14	33	30
Antal tillfällen för övrig kursverksamhet*	64	128	89
Totalt antal tillfällen	267	1 473	649
Antal deltagare bokade visningar	2 371	27 718	8 475
Antal deltagare offentliga visningar**	651	1 936	7 320
Antal deltagare seminarier och föreläsningar*, ***	1 162	102	1 470
Antal deltagare kursverksamhet*	1 349	3 050	2 288
Totalt antal deltagare****	5 533	32 806	19 553

* Korrigering i siffrorna för 2018 p g a tidigare felaktig klassificering.

** Minskningen beror på att ett stort antal visningar genomfördes i Södra ljusgården som rymmer ett stort antal deltagare under 2018. Under 2019 och 2020 hölls visningarna uppe i salarna med ett begränsat antal deltagare per visning.

*** Minskningen 2019 beror på saknad rutin för att räkna deltagare på de öppna föreläsningarna det året.

**** Felaktigt summerat antal deltagare i årsredovisningen för 2018 som har justerats.

Tabell 4

tkr	2020	2019	2018
Kostnader Pedagogisk verksamhet	11 870	18 183	4 561

Kostnadsökningen fr o m 2019 beror på helårseffekter av verksamheten.

4.4 Barn och unga

Den stora satsningen för familjer och barn har varit Barnens konstvärld med utställningen *Villa Curiosa* och de utökade ateljéutrymmena som möjliggör kreativa kurser och familjedagar. Planeringen för året var initialt att utöka dessa satsningar med ett par programformat. Utifrån pandemin ändrades planeringen och *Villa Curiosa* har under stora delar av året varit stängd och när den har varit öppen anpassats strikt med begränsade öppettider och mindre storlekar på grupperna.

En genomgående och central prioritering i att anpassa verksamheten efter de krav som pandemin har ställt har varit att erbjuda barn och familjer möjlighet till såväl besök som aktiviteter, fysiskt i museibyggnaden och via digitala besök. För ateljéverksamheten prioriterades barnkonstkurser och familjesöndagar som de enda aktiviteter för grupper som museet erbjöd under öppettid under hösten. Till höstlovet togs en tur fram för familjer för att på egen hand upptäcka museet och som bestod av ett material med synverktyg och karta. Flera planerade pop-up ateljéer som medverkan vid Kulturfestivalen i Stockholm, Järvaveckan i Tensta och Porslinets dag i Gustavsberg ställdes däremot in. Planerade program med familjevisningar och babyvisningar fick också i stort ställas in.

För familjer genomfördes särskilda insatser med digitala produktioner med spridning via museets digitala plattformar, bland annat fyra filmer riktade till barn, material för vuxna att samtala med barn om konst om och ateljétips att göra hemma. Filmerna fick ett mycket positivt mottagande och har också blivit grund för ett nytt digitalt skolprogram.

Trots pandemin kunde ett nytt och roligt samarbete genomföras med organisationen *Svenska med baby*. Det är en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden förening som skapar möten med syftet att bryta segregation. Under hösten genomfördes en träff där föräldrar med små barn möttes i museet, såväl nyanlända som etablerade svenska familjer.

En annan viktig satsning under året var publiceringen av museets barnbok, *Pippi på konst*, på engelska, arabiska, finska och nordsamiska vilket genomfördes i samverkan med Lilla Piratförlaget.

4.4.1 Skola

I början av året hade skolverksamheten en intensiv planering med löpande visningar och ateljépass och lansering av flera nya program för olika åldrar. När pandemin stängde ner verksamheten på plats prioriterades istället produktion av material att använda i klassrummet, både i mer snabba format som publicerats digitalt och i ett mer långsiktigt arbete med lärarhandledning och fördjupningsmaterial. Skolverksamheten har också tagit fram modeller för digitala skolprogram där format, mötesplattformar och digitala konstpedagogiska metoder kommer att testas i dialog med elever och lärare under första kvartalet 2021.

Under året har skolutvecklingsprojektet *Konstexpressen* med finansiering från Allmänna arvsfonden fortsatt. Projektet är ett samarbete med Artikel 31 och Skärholmens stadsdelsförvaltning och gick under hösten in på sitt tredje och sista år. Enligt projektmodellen arbetar fyra konstpedagoger halvtid och möter återkommande barn- och elevgrupper från deltagande skolor i Skärholmen på museet. Under året har planeringen fått ställas om och distansprogram, digitala möten och besök med abonnerad buss har varit delar av de lösningar som testats. Projektet samarbetar med Fabula Storytelling för verktyg och utbildning av såväl lärare, konstpedagoger som skolelever i muntligt berättande och samarbetet som inleddes med Kulturhuset Stadsteatern och skådespelaren Robert Fux förra året har fortsatt. Under höstterminen har arbetet med att utifrån *Konstexpressen* och Nationalmuseums pedagogiska arbetssätt skapa ett spel/material som stimulerar barn att utforska konst i hem eller skolmiljö intensifierats.

Tabell 5

Barn och unga	2020	2019	2018
Antal bokade skolverksamhet	108	512	105
Antal ateljéaktiviteter	71	359	30
Konstskola för barn (antal)	10	9	5
Lovverksamhet (antal)	14	14	6
Stockholms kulturfestival (antal dagar)	inställd	5	5
Totalt antal tillfällen	203	899	151
Antal deltagare skolverksamhet	2 548	8 979	2 311
Antal deltagare ateljéaktiviteter	2 032	6 239	1 422
Antal deltagare konstskola för barn	106	99	50
Antal deltagare lovverksamhet	505	1 456	892
Antal deltagare Stockholms kulturfestival	inställd	1 514	2 252
Totalt antal deltagare	5 191	18 287	6 927

Tabell 6

tkr	2020	2019	2018
Kostnader Barn och unga	6 770	6 052	3 121

Kostnadsökningen fr o m 2019 beror på helårseffekter av verksamheten.

5 NATIONALMUSEUMS SAMLINGAR ÄR KÄNDA NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT

Nationalmuseum ska bland annat vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika samlingarna. Myndigheten ska även hålla ett urval av de samlingar som är avsedda för utställning tillgängligt för allmänheten, bedriva utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet samt bedriva utlånings- och depositionsverksamhet.

Nationalmuseum ska enligt regleringsbrevet arbeta för en fortsatt regional närvaro och redovisa myndighetens insatser och resultat av arbetet för att kulturen ska komma fler till del i hela landet samt särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts enligt MU-avtalet.

Utställningsverksamheten är en viktig del för att kunna uppfylla uppdraget att levandegöra de äldre konstformerna och deras samband med den nutida konsten och samhällets utveckling samt verka för konstnärlig och kulturell förnyelse. Den är också viktig för att kunna nå nya besökare. Arbetet med att skapa vandringsutställningar producerade av Nationalmuseum som går på turné både i Sverige och utomlands sprider kunskap om museets samlingar, enskilda konstnärer och specifika perioder inom företrädesvis den nordiska konsthistorien och bidrar till att kulturen kommer fler till del i hela landet.

Långtidslån av konstföremål till statliga myndigheter liksom korttidslån till utställningar både i Sverige och utomlands är viktiga för att sprida konsten i landet och göra den mer tillgänglig utanför Stockholm. Korttidslånen har också stor betydelse för att kunna synliggöra centrala verk i museets samlingar och för att möjliggöra viktiga inlån till tillfälliga utställningar i framtiden. Den regionala närvaron stärks ytterligare genom att konst och föremål från Nationalmuseums samlingar går att se på fasta utställningsplatser runt om i landet, både i samlingspresentationer och tillfälliga utställningar.

Att berika samlingarna genom nyförvärv är en utpekad uppgift i myndighetens instruktion. En aktiv förvärvspolitik är en investering i museets framtida möjligheter att kunna visa konst med hög verkshöjd samt att fortsatt kunna vara en betydande aktör i ett internationellt sammanhang. Det ger också en möjlighet att komplettera samlingarna så att de ger en så bred bild av konsthistorien som möjligt.

I instruktionen ingår också att Nationalmuseum ska vårda samlingarna. Bevarandeverksamheten ska ta hänsyn till såväl dagens som kommande generationers möjligheter att uppleva konsten i samlingarna som anförtratts myndigheten. Bevarandearbetet utgår från att undvika onödiga risker när föremålen ställs ut eller på annat sätt hanteras samt lämplig och säker förvaring i magasin. I arbetet ingår även att dokumentera föremålen i samlingarna.

Utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts enligt MU-avtalet redovisas i bilaga 2.

5.1 Samlingspresentationerna på Nationalmuseum

Samlingspresentationerna i museibyggnaden på Blasieholmen har under året bestått av fem olika delar: Tidslinjen, Skattkammaren, Designmagasinet, Skulpturgården och Barnens konstvärld. Totalt visas över 5 000 föremål. Under året har samlingspresentationerna varit öppna under begränsad tid och med olika restriktioner. För att garantera en så högkvalitativ upplevelse som möjligt och samtidigt säkerställa föremålens fortbestånd har museet fortsatt arbeta med en dynamisk presentationsform där delar av konstföremålen byts ut. Främsta anledningen under året har varit av bevarandeskäl för att skydda särskilt ljuskänsligt material som konst på papper och textilier. En annan anledning har varit utlån till tillfälliga utställningar och då har föremålet på plats ersatts med ett annat. I några fall har byten även skett på grund av aktualitet i samband med händelser med anknytning till föremålen eller nyförvärv.

5.2 Tillfälliga utställningar på Nationalmuseum

Under året öppnade tre nya tillfälliga utställningar i Nationalmuseum museibyggnad i Stockholm:

Inspiration – Iconic Works, Pär Engsheden och Sara Danius Nobelklänningar samt *Arkadien – ett förlorat paradis*. Ytterligare två utställningar var planerade att öppna, men sköts på framtiden på grund av pandemin.

Nedstängningarna av museet innebar också att utställningarna endast var tillgängliga för besökare under begränsade perioder.

Inspiration – Iconic Works, 20 februari–17 maj 2020 (visades t o m 19 mars)

Utställningen var ett samarbete med Konstmuseet Ateneum i Helsingfors och undersökte varför vissa konstverk har blivit mer kända än andra. Drygt trettio samtida konstnärer visade hur de arbetat i relation till den västerländska konstens stora namn såsom Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rembrandt, Goya och Rodin. Samtida verk av konstnärer som Marina Abramović, Nancy Fouts, Joseph Kosuth och Yinka Shonibare CBE visades i utställningen. En del av konstverken hade skapats särskilt för utställningen, bland annat Ola Kolehmainens fotografier, Sara Masügers skulptur och Mark Karasicks verk.

Pär Engsheden och Sara Danius Nobelklänningar, 16 juni 2020–21 februari 2021 (visades t o m 29 oktober)

Utställningen handlade om de fyra klänningar som designern Pär Engsheden skapade åt Svenska Akademiens ständiga sekreterare Sara Danius. Syftet var att visa några av de mest uppmärksammade plaggen i Sverige under senare år och den kreativa processen bakom. De accessoarer som Danius bar till visades också samt Carl Bengtssons fotografier av henne iförd klänningarna. Engsheden själv curerade utställningen som utgick från hans konstnärliga forskningsprojekt vid Beckmans designhögskola. Utställningen möjliggjordes tack vare stöd från Nationalmusei Vänner.

Arkadien – ett förlorat paradis, 17 september 2020–17 januari 2021 (visades t o m 29 oktober)

Med utgångspunkt i 1600-talets ideallandskap av konstnärer som Nicolas Poussin och Claude Lorrain, berättade utställningen om en konst som handlar om verklighetsflykt och en längtan bortom civilisationen, om antika myter och om människans roll i naturen. Tillsammans med verk från Nationalmuseum samlingar ingick ett antal konstverk från museer och samlingar som Dulwich Picture Gallery, Hamburger Kunsthalle, National Gallery, London, Nivaagaards Malerisamling, Moderna Museet, The Earl of Leicester and the Trustees of the Holkham Estate och The Eastnor Castle Collection. De mer idébaserade diskussionerna kring människa och landskap fördjupades i några mindre rum i utställningen genom ett samarbete med Färgfabriken.

Tabell 7

Tillfälliga utställningar på Nationalmuseum	2020	2019	2018
Antal utställningar	3	4	6
Antal manliga konstnärer i utställningar*	120	107	-
Antal kvinnliga konstnärer i utställningar*	13	24	-

* Verksamhetsstatistik under uppbyggnad, uppgifter för 2018 saknas.

5.3 Vandringsutställningar

Under året var fyra vandringsutställningar producerade av Nationalmuseum på turné.

Dansk guldålder, Petit Palais, Paris, 22 september 2020–3 januari 2021

Utställningen var gemensamt producerad av Nationalmuseum, SMK, Statens Museum for Kunst i Köpenhamn och Petit Palais Musée des Beaux-Arts de la Ville de Paris och en av de mest omfattande genomlysningarna av det tidiga 1800-talets danska måleri som gjorts på många år. Den visades på Nationalmuseum och SMK, Statens Museum for Kunst under 2019.

Anders Zorn – The Swedish Idyll, Kunstmuseum Den Haag, Haag, 10 oktober 2020–31 januari 2021

Totalt visades 150 målningar, akvareller och etsningar och utställningen var den första om Zorns konstnärskap i Nederländerna. Den producerades av Nationalmuseum i samarbete med Zornmuseet i Mora och Kunstmuseum Den Haag och kommer att visas på Nationalmuseum under 2021.

Från gryning till skymning – nordisk konst kring sekelskiftet 1900, Dunkers Kulturhus, Helsingborg, 13 juni–1 november 2020

Utställningen handlade om den konstnärliga utveckling som ägde rum i Norden runt förra sekelskiftet där konstnärer reste till Frankrike för att arbeta och studera, för att senare återvända hem och måla det nordiska landskapet i skymningstimmen. 94 verk från Nationalmuseums samlingar av bland andra Eugène Jansson, Eva Bonnier, Helmer Osslund, Carl Wilhelmson, Elsa Beskow, Anders Zorn och Bruno Liljefors visades.

Det offentliga rummet, centralstationer i Lund, Skövde, Linköping, Hässleholm och Gävle

Den regionala närvaron har de senaste fem åren stärkts genom samarbetet med Jernhusen och utställningen *Det offentliga rummet* med reproduktioner av konstverk ur Nationalmuseums samlingar.

5.4 Utlån

Myndigheten har flera pågående projekt med långtidslån till länsresidens och andra låntagare. Generellt sett är de låntagare som har lokaler i äldre byggnader mer intresserade av att låna verk från Nationalmuseum. För att kunna ge ett brett perspektiv på konsten och statens samlingar har Nationalmuseum de senaste åren samarbetat med Moderna Museet i flera av projekten med gott resultat. I projektet med Regeringskansliet är även Statens konstråd med.

I jämförelse med föregående år har Nationalmuseum tagit emot ett större antal förfrågningar om korttidslån under året. Ökningen beror sannolikt på att museets tidigare lånestopp upphört samt den stora uppmärksamhet som Nationalmuseum och samlingarna fick i samband med återöppningen. Antalet utlån som genomfördes ökade dock bara marginellt eftersom många nationella och internationella låntagare tvingades ställa in eller skjuta fram planerade utställningar på grund av pandemin. De mest omfattande utlånen inom Sverige har gjorts till Zornmuseet i Mora och Prins Eugens Waldemarsudde i Stockholm. Internationellt var det Metropolitan Art Museum i Tokyo, Yamaguchi Prefectural Art Museum i Yamaguchi, Kunstmuseum Den Haag i Haag samt Musée du Petit Palais och Grand Palais, båda i Paris. Utlån har även gjorts till bland annat Danmark, Finland, Norge, Italien, Spanien, Tjeckien, Ryssland och Brasilien.

Konstverk som lånas ut genomgår översyn och eventuella åtgärder inför packning och transport till låntagare. Vid avslutade utlån sker på samma sätt översyn och eventuella åtgärder.

Tabell 8

Utlån	2020	2019	2018
Antal korttidsutlån Sverige*, **	133	85	14
Antal korttidsutlån utlandet	131	82	62
Antal långtidslån Sverige	7 171	7 892	7 898
Antal långtidslån utlandet	252	262	269
Totalt antal föremål**	7 687	8 321	8 243

* Sedan 2020 ingår även utlån till f d nationell samverkan i siffrorna.

** Korrigering i siffrorna för 2018 p g a tidigare felaktigt rapporterat antal.

Tabell 9

tkr	2020	2019	2018
Kostnader Utställnings- och utlåningsverksamhet	128 408	128 743	51 954

Kostnadsökningen fr o m 2019 beror på helårseffekter av verksamheten.

5.5 Regional verksamhet

Konst och föremål från Nationalmuseums samlingar går att se på närmare tjugo fasta utställningsplatser, allt från kungliga slott såsom Drottningholm, Rosersberg och Ulriksdal till Svenska institutet i Paris. På de flesta ställen ansvarar myndigheten för underhåll av presentationerna med föremål ur museets samlingar. Utöver detta produceras varje sommar tillfälliga utställningar baserade på samlingarna för Läckö och Gripsholms slott. Nationalmuseum ansvarar även för att producera utställningarna på Nationalmuseum Jamtli i Östersund. Sedan sommaren ansvarar Nationalmuseum för driften av Gustavsbergs Porslinsmuseum med ansvar för samlingspresentationen och utställningar.

5.5.1 Läckö slott

Läckö slott utanför Lidköping tillhör en av de historiska byggnader som idag har fasta samlingar förvaldade av Nationalmuseum. Varje år visas en tillfällig utställning och i år var ämnet *Hanteras varsamt – fragilt, flyktigt, förgängligt*. Utställningen behandlade det ömtåliga och flyktiga som konstnärligt uttryck från 1600-talet till vår egen tid och innehöll 86 föremål från Nationalmuseums samlingar.

5.5.2 Gripsholms slott

Gripsholms slott är platsen för Statens porträttsamling, världens äldsta nationella porträttsamling, som förvaltas av Nationalmuseum. Sommarens tänkta tillfälliga utställning *Migranter* fick ställas in på grund av den pågående pandemin.

5.5.3 Nationalmuseum Jamtli

Något försenad på grund av pandemin öppnade den tredje i raden av utställningar på Nationalmuseum Jamtli. *1700-tal – Sverige och Europa* visade 179 verk bestående av svensk bildkonst och konsthantverk från hela århundradet, vilka tillsammans berättar både om starka influenser utifrån och om den påverkan svenska konstnärer hade på den europeiska konsten. Verksamheten drivs i nära samarbete med friluftsmuseet Jamtli. Utställningarna produceras av Nationalmuseum medan visningsverksamheten sker i Jamtlis regi.

5.5.4 Gustavsbergs Porslinsmuseum

Under året kunde Gustavsbergs Porslinsmuseum återöppnas efter två års renovering och ombyggnad. Den planerade invigningen den 6 juni ställdes in på grund av pandemin och museet öppnade istället i två etapper från den 16 juni. Den första versionen av samlingspresentationen omfattar cirka 2 500 föremål och berättar om porslinsfabrikens historia genom människor och föremål. Studiogods, praktpjäser, vardags- och sanitetsporslin, föremål av emalj och plast kompletteras av formar från tillverkningen, verktyg, historiska fotografier och filmer. Den 23 juni öppnade en tillfällig utställning om den folkkära keramikern Lisa Larson och hennes tid på Gustavsbergs porslinsfabrik 1954–1980.

Tabell 10

Föremål ur samlingarna i tillfälliga utställningar regional verksamhet	2020	2019	2018
Nationalmuseum Jamtli	179	130	176
Gustavsbergs Porslinsmuseum	156	0	0
Läckö slott	86	101	192
Gripsholms slott	0	26	0
Totalt antal föremål*	421	257	368

* Felaktigt summerat antal i årsredovisningen för 2019 och 2018 som har justerats.

Tabell 11

tkr	2020	2019	2018
Kostnader Regional verksamhet	12 254	11 166	7 878

Kostnadsökningen 2019 beror framför allt på helårseffekter av verksamheten på Nationalmuseum Jamtli som öppnade 17 juli 2018. Kostnadsökningen 2020 beror på kostnader i samband med öppnandet av Gustavsbergs Porslinsmuseum den 16 juni.

5.6 Förvärv

Nationalmuseum har inga statliga medel att förvärva design, konsthantverk och konst för utan samlingarna berikas genom gåvor och privata stiftelse- och fondmedel. Tack vare detta kan ett antal förvärv genomföras och under året tillfördes 398 föremål till museets samlingar som inköp eller gåvor. Utöver detta tillkommer 637 gipsavgjutningar som tidigare mottagits i gåva från Konstfack och som har inventarieförts och införlivats i samlingarna under 2020.

Ett betydelsefullt förvärv gjordes när en målning föreställande den heliga Katarina av Alexandria av den italienska konstnären Artemisia Gentileschi köptes in till samlingarna. Förvärvet är viktigt då tillskottet av ett verk av en kvinnlig konstnär från 1600-talet innebär att museet kan ge en mer rättvis bild av konsthistorien.

Under året fortsatte uppgiften att komplettera samlingarna av bildkonst med viktiga verk av nordiska kvinnliga konstnärer samt verk från den franska klassicismen och romantiken. Särskilt kan nämnas förvärvet av Maria Wiiks *Självpporträtt* från omkring 1886, Antoine Berjons *Blomsterstilleben* liksom Merry-Joseph Blondels *Självpporträtt* från 1817.

Ett tidigt fotografiskt porträtt har kunnat återföras till Sverige och Statens porträttsamling genom förvärvet på en auktion i Paris av Johan Wilhelm Bergströms daguerreotyp av hustrun Charlotta Catharina Ronjon från 1840-talet.

Inom konsthantverks- och designområdet utmärker sig förvärvet av den stora praktvasen producerad vid Gustavsberg 1878 och Rudolf Wittkopfs filigranbägare från 1698. Satsningen på förvärv av formgivning fram till år 1930 både i Sverige och utomlands fortsatte under året, ett exempel är tillskottet av Mies van der Rohes stålrörsstol. Även verk av svenska konstnärer köptes in som en förberedelse för den kommande utställningen *Swedish Grace*, däribland tenn- och bronsföremål av Nils Fougstedt, Sylvia Stave och Carl Milles. Av samtida konsthantverk kan särskilt framhållas förvärvet av konstnären Inger Blix Kvammens smycke *Eternity Kap Kanin 2* från 2019.

Tabell 12

Förvärv	2020	2019	2018
Antal inköp samlingarna	220	261	171
Antal gåvor samlingarna*	815	171	184
Antal övertagande	1	2	3
Antal inventarieföring	3	66	11
Totalt antal föremål	1 039	500	369
Varav antal manliga konstnärer**	257	315	-
Varav antal kvinnliga konstnärer**	106	135	-
Varav antal okänt/ej applicerbart**	676	50	-

* Ökningen beror på 637 gipsavgjutningar som tidigare mottagits i gåva och som har införlivats i samlingarna under 2020.

** Verksamhetsstatistik under uppbyggnad, uppgifter för 2018 saknas.

5.7 Bevarandet av samlingarna

Nationalmuseum vill kunna visa fler föremål utan att dessa utsätts för onödiga risker och slitage och arbetar därför kontinuerligt med att identifiera, värdera och analysera riskerna för föremåls- och arkivsamlingarna. Detta görs bland annat genom att mäta ljus- och inomhusklimatförhållanden i miljöer där museets samlingar förvaras och visas.

Vård av samlingarna omfattar även lämplig och säker hantering av föremål och förvaring i magasin. Museet arbetar fortlöpande med uppordning i magasinlokalerna genom inventering, dokumentering, registrering, uppmärkning samt utveckling av funktionalitet genom optimala inrednings- och förvaringslösningar. Under året har ett antal interna förflyttningar gjorts av konsthantverks- och designföremål och referenssamling mellan magasinerna.

Nationalmuseum arbetar metodiskt med IPM (Integrated Pest Management) för att förebygga och aktivt förhindra spridning av skadeinsekter och angrepp på konst- och kulturföremål genom att placera ut och kontrollera insektsfällor. Myndigheten arbetar även förebyggande med katastrofberedskap och uppdatering av restvärdesräddningsplan.

Myndigheten arbetar förebyggande genom att regelbundet identifiera risker för samlingarna orsakade av vibrationer. 2019–2021 deltar Nationalmuseum i ett samarbetsprojekt om vibrationer under transport med syfte att ta fram riktlinjer för riskanalys inför beslut vid val av lämpligast transportsätt. Inför start av sprängning för en ny sträckning av tunnelbanan på Blasieholmen 2021 har arbetet påbörjats med att planera förebyggande åtgärder för att reducera påverkan av vibrationer.

Inom myndigheten finns kompetens att genomföra teknisk utbildning såsom infraröd reflektografi, ultraviolett fluorescence (UVF), transmitterat ljus och släpljus för att få fram ny kunskap om utvalda verk i samlingarna. På uppdrag av externa forskare har tekniska undersökningar utförts av verk i samlingarna för till exempel *Critical Catalogue of Luther portraits (1519–1530)* vid Germanische Nationalmuseum i Nürnberg samt doktorand Emma Janssons projekt om Zorn vid Stockholms universitet.

Ett projekt finansierat av Donatorgruppen påbörjades under våren för att genom aktiva och förebyggande konserveringsåtgärder stabilisera pastellen *Ateljéidyll* av Carl Larsson så att den återigen ska kunna ställas ut vilket inte är möjligt idag. Tekniska undersökningar och utbildningar har utförts för att ge kunskap om material och teknik samt hitta orsakerna till föremålets förändringar i tillstånd.

Att museibygnaderna periodvis har varit stängda under året på grund av pandemin har haft positiv inverkan ur ett långsiktigt bevarandeperspektiv. Det har inneburit mindre ljusexponering för föremål och färre incidenter då hantering av föremål minskat med anledning av inställda eller framskjutna utställningar och utlån. Antalet vårdade föremål från samlingarna är som väntat lägre jämfört med föregående år då det genomfördes omfattande magasinshöjningar.

Tabell 13

Vårdade föremål	2020	2019	2018
Antal föremål till utställningar och utlån	2 645	3 659	3 174
Antal föremål från samlingarna	705	10 762	2 104
Antal föremål – externa uppdrag och inlån	569	1 056	253
Totalt antal föremål	3 919	15 477	5 531

Tabell 14

tkr	2020	2019	2018
Kostnader Vård av samlingarna	77 138	107 837	72 201

Kostnadsökningen 2019 beror framför allt på högre säkerhetskostnader i Nationalmuseumsmuseibygnad (helår 2019) och ökade kostnader för magasin.

6 NATIONALMUSEUM SOM KUNSKAPSCENTRUM

I Nationalmuseums uppdrag ingår att förteckna och vetenskapligt bearbeta de samlingar som anförtrotts myndigheten och att inom sitt område vetenskapligt bearbeta övriga samlingar av konst och konsthantverk som tillhör eller understöds av staten. Vidare ska myndigheten verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde. Myndigheten har också i uppdrag att bedriva internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete och ska samarbeta med Moderna museet om gemensamma funktioner.

Forskningsavdelningen på Nationalmuseum driver ett antal projekt och anordnar forskningsrelaterade symposier och föreläsningar. Forskningen hör framförallt till de akademiska disciplinerna konstvetenskap och kulturvård. Arkivet och Konstabiblioteket är en intern och extern informationsresurs som tillhandahåller publikationer, artiklar och arkivmaterial för forskningsprojekt och utställningar. Genom publikationsverksamheten ges möjlighet till fördjupning, ny kunskap och alternativa ingångar till konsten.

Många av de samarbeten som myndigheten deltar i handlar om kunskapsutbyte eller utbyte av konst, både nationellt och internationellt. Det finns behov av att utbyta erfarenheter och kunskaper inom professionen och Nationalmuseum är därför medlem i flera nationella och internationella nätverk. En sammanställning av samarbeten med organisationer, universitet, myndigheter, museer och företag finns i bilaga 3. En sammanställning av föreläsningar som Nationalmuseums personal har genomfört både i Sverige och utomlands samt bidrag till publikationer och artiklar finns i bilaga 4 och 5.

6.1 Forskning

Forskningsavdelningen administrerar mer omfattande forskning och digitalisering i projektform. Som regel har projekten extern finansiering, ibland med medfinansiering i form av arbetsinsatser eller bidrag från interna fonder. Projekten redovisas i många fall som publikationer som ges ut av museet. Nationalmuseum strävar efter att öka finansieringen av pågående forsknings-, digitaliserings- och publikationsprojekt med externa medel samt initierar och välkomnar nya externfinansierade projekt. Att ansöka om projektmedel är därför en viktig uppgift, liksom att stödja de forskare utifrån som önskar förlägga projekt vid museet.

Flera forskningsprojekt bedrivs i samverkan med universitet och med personal som delar sin tid mellan museet och sina ordinarie anställningar. Under 2020 har följande projekt helt eller delvis finansierats med externa medel och bemannats med tillfälligt anställda forskare.

- *The matter of drawing: copies and tracings in 18th-century architectural practice and design.*
Anna Bortolozzi, Stockholms universitet. Finansierad av Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond.
- *History painting and sense of history: national subjects in the visual arts c. 1780–1830.*
Per Widén, Uppsala universitet. Finansierad av Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond.
- *Italienskt måleri i Nationalmuseum: marknad, musealisering, materialitet.*
Johan Eriksson, Uppsala universitet, Sabrina Norlander Eliasson, Stockholms universitet samt Sarah Ferrari, projektforskare vid Nationalmuseum. Finansierad av Riksantikvarieämbetet.

I delar av projektet *Italienskt måleri i Nationalmuseum: marknad, musealisering, materialitet* deltar även personal från bevarande- och fotoavdelningen på Nationalmuseum. I ett samarbete med Riksantikvarieämbetet utfördes i augusti tekniska undersökningar av ett tiotal av museets italienska målningar.

Under året har projektet *Italian Architectural Drawings from the Cronstedt Collection, Nationalmuseum* med Anna Bortolozzi som ansvarig forskare avslutats genom att resultatet publicerats i en katalog som gavs ut i samarbete med det tyska förlaget Hatje Cantz.

Forskning och vetenskaplig bearbetning av samlingarna sker vid flera av avdelningarna på Nationalmuseum och bedrivs ofta i samarbete mellan dem. Som exempel förtecknas samtliga nyförvärv i den vetenskapliga publikationen *Art Bulletin of Nationalmuseum Stockholm* och forskning om ett urval föremål presenteras i artikelform. Den ges ut digitalt årligen på engelska och är kostnadsfri vilket gör att information om samlingarna och ny forskning kan spridas till fler över hela världen. Författare är oftast museets intendent och forskare.

Det finns ett flertal pågående forskningsprojekt på Nationalmuseum som baseras på samlingarna.

- *Nordiska kvinnliga skulptörer 1880–1920.*
Linda Hinnert, Nationalmuseum. Med stöd av Nationalmusei Vänner.
- *Transformativa möten – Nationalmuseums samlingar ur ett feministiskt perspektiv.*
Margareta Gynning, Nationalmuseum.
- *Unlocking the English Portrait Miniature: The Materiality of Isaac Oliver's Oeuvre*
Cecilia Rönnerstam, Nationalmuseum. I samarbete med Fitzwilliam Museum, University of Cambridge med flera.
- *Carl Gustaf Tessins resedagböcker.*
Magnus Olausson och Martin Olin, Nationalmuseum. Finansiar: Tessininstitutets publikationsstiftelse.

Nationalmuseum har ett forskningsråd med ledamöter från universitet, högskolor, andra museer och myndigheter samt museets egna forskare som sammanträder vid behov.

Tabell 15

Forskningen	2020	2019	2018
Antal pågående forskningsprojekt	7	6	5
Antal avslutade forskningsprojekt	1	0	1
Antal forskningsseminarier och föreläsningar	1	27	3
Antal forskningsseminarier och föreläsningar i samverkan	0	3	1

Tabell 16

tkr	2020	2019	2018
Kostnader Forskningsverksamhet	25 590	21 780	17 831

I kostnaderna ingår bland annat arkiv och bibliotek samt delar av publikationsverksamheten. Verksamheten utökades fr o m 2019 i och med en omorganisation med större fokus på forskning.

6.2 Arkiv och bibliotek

Inom Nationalmuseum finns ett myndighetsarkiv samt enskilda arkiv och ett bildarkiv. Konstbiblioteket är Moderna Museets och Nationalmuseums gemensamma bibliotek och ett av Nordens största specialbibliotek inom konst, fotografi och design. Det är en informationsresurs som vänder sig till alla konstintresserade, såväl forskare och museianställda som en intresserad allmänhet.

På grund av pandemin har möjligheten att fysiskt besöka Konstbiblioteket varit begränsad under de perioder som verksamheten har varit stängd, vilket har påverkat antalet besök negativt. Interna förfrågningar, inköp, katalogiseringar och beställningar har kunnat hanteras på distans. En medarbetare har varit på plats för att effektuera utlån, fjärlån och återlämning. Bokvård, inbindning samt digitalisering har inte kunnat genomföras i normal utsträckning då externa leverantörer har påverkats av pandemin.

Två digitaliseringsprojekt har fortsatt under året. Inom projektet med Utställningar på webben har utställningsdata, arkivreferenser och bildfiler från 1907–1966 registrerats. Inom projektet med att digitalisera Svenska porträttarkivet har 2 000 konstnärer och 1 728 porträtt registrerats och 43 000 bilder är nu uppladdade.

I Gamla biblioteket i museibyggnaden visas mindre utställningar med material från Konstbiblioteket och arkiven. Under året visades *Intendentens bokhylla*, som stängdes ned i förtid när resten av museet stängde och öppnade sedan inte igen.

Tabell 17

Arkiv och bibliotek	2020	2019	2018
Antal utlån biblioteket	1 144	1 502	2 101
Antal besök biblioteket	329	713	691
Antal besök arkivet	100	175	230

6.3 Publikationer

Det generella målet för museets bokutgivning är att läsaren, oavsett ålder och förkunskaper, ska finna relevanta och intresseväckande böcker där innehållet, både i text och bild, gör läsningen lustfylld och leder till ny kunskap och nya insikter. Böckerna ska kunna fylla sitt syfte även om läsaren inte har möjlighet att besöka museet och samtliga titlar är tillgängliga via museets bokshop på webben.

Året inleddes med utgivningen av utställningskatalogen *Inspiration – tradition och samtid*. Boken var ett samarbete med Ateneum i Helsingfors och publicerades på svenska, engelska och finska. Den mindre utställningskatalogen *Pär Engsheden och Sara Danius Nobelklänningar* gavs ut på svenska och engelska i samband med öppnandet av utställningen med samma namn. I samarbete med Lilla Piratförlaget översattes boken *Pippi på konst* till nordsamiska, arabiska, finska och engelska för att nå ut och ytterligare tillgängliggöra innehållet som i ord och bild riktar sig till barn och nyfikna vuxna. Året avslutades med en svensk/engelsk utgivning av utställningskatalogen *Arkadien – ett förlorat paradis* och den resonerande katalogen *Italian Architectural Drawings from the Cronstedt Collection, Nationalmuseum* som är resultatet av ett omfattande forskningsprojekt och ett samarbete med tyska konstboks-förlaget Hatje Cantz.

Under året gavs två nummer av den vetenskapliga publikationen *Art Bulletin of Nationalmuseum Stockholm* ut via publiceringsplattformen DiVA (Digitala vetenskapliga arkivet).

Tabell 18

Utgivna publikationer	2020	2019	2018
Antal på svenska	2	2	6
Antal på engelska	6	2	8
Antal på svenska/engelska	1	1	1
Antal på finska	2	0	0
Antal nordsamiska	1	0	0
Anta på arabiska	1	0	0
Totalt antal	13	5	15

6.4 Digitalisering och digital utveckling

Myndigheten strävar efter att vara representerad digitalt och erbjuda en hög digital tillgänglighet till samlingarna. Det långsiktiga målet är att föremålssamlingar, arkiv och allmänna handlingar är digitalt tillgängliga och sökbara. De digitala satsningarna ökar möjligheterna att ta del av både bilder och texter som ger tillgång till och fördjupad kunskap om Nationalmuseums samlingar via olika kanaler. Målet är att kunna erbjuda konstupplevelser för alla, oavsett geografisk plats. Den digitala besökaren ska möta samma kvalitet som på plats i museet. Under året har stort fokus lagts på de digitala besökarna och en ökad produktion av upplevelser via museets digitala plattformar. Mer om detta återfinns i avsnittet om digitala besökare.

Arbetet med att digitalisera Nationalmuseums samlingar omfattar bildfångst, registrering av metadata i olika förvaltningssystem samt tillgängliggörande av de digitaliserade samlingarna. Totalt finns 200 661 föremål registrerade i museets föremålsdatabas. Under året ökade antalet poster med 4 898. Samtliga föremål är registrerade i måleri-, skulptur- samt konsthantverks- och designsamlingen och under 2020 fortsatte insatsen med att registrera föremål ur tecknings- och grafiksamlingen. Fotografering av föremål i samlingarna sker löpande i samband med till exempel nyförvärv, utställningar, utlån, konst- och konserveringstekniska undersökningar och publicering samt på begäran. För tillfället finns cirka 242 000 bilder upplagda i bildhanteringssystemet.

Under året har Nationalmuseum sjösatt projektet *NEO Collections*, ett samarbete mellan Nationalmuseum, Museum für Kunst und Gewerbe i Hamburg och Übersee-Museum i Bremen. Projektet ska pågå till 2024 och finansieras med drygt en miljon EUR av tyska kulturstiftelsen Kulturstiftung des Bundes. Syftet är att hitta nya sätt att arbeta med digitaliserade museisamlingar, baserat på principer av öppenhet och deltagande.

Nationalmuseums personal har föreläst vid ett flertal digitala konferenser med fokus på digitalisering och digitalt tillgängliggörande både i Sverige och internationellt, se bilaga 4.

Under året har en större uppgradering av webbplatsens publiceringsverktyg genomförts. I samband med detta gjordes en översyn ur tillgänglighetsperspektiv och därefter justerades design och användbarhet. Webbplatsen är huvudsakligen förenlig med lagen om tillgänglighet till digital offentlig service och riktlinjer för tillgänglighetsanpassning WCAG 2.1 nivå AA. Detta gäller även den nya webbplatsen för Gustavsbergs Porslinsmuseum som har tagits fram i samma publiceringsverktyg.

Nationalmuseums arkivbestånd har tillgängliggjorts i Europeana Archives Portal och på försök har digitaliserade handlingar publicerats i Nationella Arkivdatabasen. En lokal e-arkivlösning har lanserats och implementeringen av en processororienterad arkivredovisning pågår.

Tabell 19

Digitalisering	2020	2019	2018
Antal registrerade föremål i föremålsdatabasen	200 661	195 763	187 386
Ökning antal föremål jämfört med föregående år	4 898	8 377	8 709

Tabell 20

tkr	2020	2019	2018
Kostnader Digitalisering och digital utveckling	7 875	5 897	8 890

Under 2018 hade museet höga kostnader för framtagandet av en museiapp. Under 2020 har kostnaderna ökat bland annat för att digitaliseringen påskyndats på grund av pandemin.

6.5 Personal och kompetensförsörjning

Nationalmuseum är en kunskapsintensiv organisation. Målsättningen med kompetensförsörjningen är att säkerställa att verksamhetens behov är tillgodosedda på kort och långt sikt för att på bästa sätt kunna genomföra myndighetens uppdrag.

Totalt hade myndigheten Nationalmuseum 133 månadsavlönade i årsmedeltal under 2020. Av de anställda är andelen kvinnliga medarbetare störst och motsvarar 64%, vilket svarar i stort mot den fördelning som finns inom de utbildningar som är adekvata för myndighetens verksamhetsområde.

Utöver tillsvidare- och visstidsanställda arbetade upp emot 47 personer på behovsanställning enligt Anställningsförordningen (timavlönade). Behovsanställningarna är viktiga för att driva verksamhet där arbetsbelastningen varierar under året beroende på antalet besökare, bokade visningar och bokade kvällsaktiviteter såsom pedagogik och publikt bemötande. De behövs också för att täcka de luckor som uppstår vid sjukfrånvaro, ledighet och semester. Uppdragen kan variera från enstaka föreläsningar till återkommande arbetspass. Då museet varit stängt större delen av året har behovet av timavlönade minskat.

Medelåldern på de anställda vid Nationalmuseum är i stort oförändrad sedan flera år tillbaka, män 53 år och kvinnor 52 år. Bland de anställda är 38% över 55 år, vilket innebär att myndigheten ser framför sig en period med stora pensionsavgångar. Detta ser myndigheten inte bara som ett kompetensförsörjningsproblem utan också en möjlighet att ställa om kompetensen i verksamheten om det skulle behövas. Myndighetens organisation präglas av en hög kunskapsnivå, ungefär hälften av de anställda har universitetsexamen eller forskarutbildning. Tack vare Nationalmuseums starka varumärke har myndigheten historiskt sett inte haft problem att säkra kompetens då museet bedriver en verksamhet som lockar många.

För att säkerställa kompetens på lång sikt samarbetar myndigheten med högskolor och andra utbildningar till exempel genom att erbjuda praktikplatser till studenter inom kärnområdet eller genom samarbeten inom forskningsområdet. Sammantaget bedöms myndigheten ha vidtagit tillräckliga åtgärder i syfte att säkerställa en adekvat kompetensnivå på lång sikt.

Tabell 21

Antal anställda i snitt under året	2020	2019	2018
Antal anställda kvinnor	85	100	88
Antal anställda män	48	62	49
Totalt antal	133	163	137
Totalt Årsarbetskrafter (ÅAK)	123	146	124
varav män	45	56	45
varav kvinnor	78	90	79

6.5.1 Sjukfrånvaro och arbetsmiljö

Under mars månad var korttidsfrånvaron ovanligt hög, men har därefter sjunkit till historiskt låga nivåer. En förklaring kan vara att många har minskat sina kontakter under året och därmed utsatts mindre för smitta eller har arbetat hemifrån och har kunnat arbeta även vid lättare sjukdom.

En bra arbetsmiljö bidrar till en attraktiv och utvecklande arbetsplats. Arbetsmiljön är därför prioriterad och myndigheten arbetar kontinuerligt med förbyggande arbete och erbjuder friskvårdssubvention och friskvårdstimme. Personalen har vid behov möjlighet till rehabilitering och förebyggande insatser inom hälsa och friskvård via företagshälsovården.

Under våren 2020 varslades sex personer om uppsägning på grund av den ansträngda ekonomin som myndigheten upplevt sedan återöppningen 2018. Varslen följdes av intensiva förhandlingar mellan arbetsgivare och fackliga representanter som resulterade i två uppsägningar. Övrig övertalighet löstes genom bland annat naturlig avgång.

Nationalmuseum har med anledning av pandemin inrättat en exekutiv grupp som regelbundet har avstämningar för att hantera personalens frågor och oro och fatta de beslut som är nödvändiga för att bedriva verksamheten på ett smittsäkert sätt. Till exempel beslutades tidigt att alla som kan arbeta hemifrån ska göra det. För de som inte kan arbeta hemifrån är ledordet för ledarskapet flexibilitet, vilket bland annat innebär möjlighet att ändra arbetstiderna så att resor i rusningstid i kollektivtrafiken kan undvikas så långt det går. Myndigheten har också utökat antalet förhyrda parkeringsplatser vid arbetsplatserna och ersätter parkeringskostnader. Antalet friskvårdstimmar har utökats till två per vecka för att ge större möjlighet till återhämtning vid arbete hemifrån eller möjlighet att cykla eller gå till jobbet för de som måste vara på plats.

Under hösten gjordes för andra året i rad en medarbetarundersökning genom företaget Great Place To Work. Det övergripande resultatet i medarbetarundersökningen, genomsnittligt förtroendeindex, visar på en uppgång från 50% till 53% nöjda medarbetare trots att det har varit ett svårt år arbetsmässigt för många och med en varselprocess. Påståendet "Allt sammantaget är detta en mycket bra arbetsplats" har ökat från 45% till 52%, vilket tyder på att Nationalmuseum är på rätt spår i arbetet med att skapa en bättre arbetsmiljö. Fortfarande finns stor potential till förbättring och arbetet fortsätter.

Åtgärder som vidtagits under året är till exempel en fortsättning på ledarskapsutbildningen där alla chefer med personalansvar en gång per månad erbjuds att delta i en föreläsning/workshop med externa eller ibland interna föreläsare inom områden som ledarskap, ekonomi och statlig värdegrund.

Under 2020 slutfördes arbetet med att ta fram funktionsbeskrivningar för alla anställda för att skapa större tydlighet för medarbetare och chefer kring arbetsuppgifter, mandat och förväntningar. Funktionsbeskrivningarna ska utgöra ett levande dokument som hanteras mellan chef och medarbetare.

Tabell 22

Sjukfrånvaro	2020	2019	2018
Sjukfrånvaro %			
Kvinnor	3,3	4,7	2,9
Män	3,6	5,1	3,9
Anställda 50 år eller äldre	3,3	4,8	3,8
Anställda 30–49 år	3,5	4,6	2,6
Anställda –29 år*	4,7	7,1	3,8
Total sjukfrånvaro (alla) %	-	4,8	3,3
varav andel långtidssjukfrånvaro (mer än 60 dagar)	40,6	53,5	38,9

*Sjukfrånvaro för gruppen Anställda -29 år lämnas inte 2020 eftersom antalet anställda är färre än tio personer.

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden och sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid.

7 NATIONALMUSEUMS SAMHÄLLSANSVAR

Nationalmuseum ska enligt regleringsbrevet redovisa de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Nationalmuseum har också i uppdrag att ta emot nyanlända arbetssökande samt personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik.

7.1 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Ett aktivt arbete pågår för att skapa förutsättningar för alla att ta del av museets verksamhet oavsett behov och funktionsvariation. Målsättningen är att så mycket som möjligt ska vara tillgängligt för de flesta genom en inkluderande utformning av museets ordinarie verksamhet. Ledstjärnan är att det som är nödvändigt för några är bra för de flesta.

Med de utmaningar som pandemin ställt på verksamheten har museet trots en mycket snabb omställning till digitala produktioner och digitala möten strävat efter ett så tillgängligt format som möjligt. Det har till exempel varit prioriterat att filmerna är textade så att döva och personer med hörselnedsättning ska kunna ta del av innehållet istället för att producera så många som möjligt.

Årets planerade visningar i museibyggnaden för grupper med demensdiagnos, syntolkade- och taktila visningar samt visningar på teckenspråk har i princip helt ställts in. Anpassningen av verksamheten utifrån pandemin har skett i nära dialog med både etablerade och nya samarbetsorganisationer och ett intensivt utvecklingsarbete av nya digitala kommunikationskanaler anpassade efter målgrupperna har genomförts.

Med Demensförbundet i Stockholm har både digitala och fysiska visningar med distans och digital guidning på plats i museilokalerna genomförts. Ett pilotprojekt med ett omsorgsboende i Arvika har arbetat fram en modell för digitala konstsamtal där museet kommer till boendet.

För att utveckla och nå ut till personer med synnedsättning och blinda har museets arbetat med två nya samarbetsorganisationer. Den ena är Fellingsbro folkhögskola som driver den enda utbildningen i syntolkning i Sverige och den andra är Synskadades riksförbund och ABF. Det första samarbetet gäller syntolkningar av bildkonst och det andra konstupplevelser via taktila bilder och handledning i eget skapande.

Tillsammans med Stockholms dövas förening har ett arbete gjorts med planering och formulering av ansökan för ett flerårigt projekt med mål att öka tillgängligheten till konst generellt och Nationalmuseums verksamhet specifikt för döva och teckenspråkstalande.

För att bidra till en långsiktig utveckling av tillgänglighet till konst och kultur för alla arbetar Nationalmuseum också aktivt med att ingå i och bidra till forskning, nätverk och samhällsutveckling. Under året har museet bidragit i projekt av forskare från Lunds universitet och Karolinska Institutet samt deltagit och föreläst vid seminarier och fortbildningar.

Byggnadens fysiska tillgänglighet ansvarar Statens fastighetsverk för men utformas i samarbete med myndigheten. Nationalmuseum ansvarar för inredning, skyltning och de tillgänglighetskrav som finns. De insatser som gjordes inför återöppningen såsom taktila skyltar, hörslingor, portabla guidesystem, låneenheter för app/audioguide, rullstolar och rullatorer har lagt en bra grund och ska stegvis utvecklas och anpassas.

Tabell 23

Specialpedagogik	2020	2019	2018
Antal aktiviteter	32	21	89
Antal deltagare	94	200	476

Tabell 24

tkr	2020	2019	2018
Kostnader Tillgänglighet	2 107	950	323

Kostnadsökningen 2019 beror på helårseffekter av verksamheten. Ökningen under 2020 beror på en fortsatt satsning på tillgänglighet.

7.2 Miljöledningsarbete

Nationalmuseum har sedan 2016 ett miljöledningssystem för att organisera miljöarbetet. Verksamheten utgår från en helhetssyn på miljön och miljöfrågorna ska vara integrerade i verksamheten. Enligt miljöpolicy ska myndigheten, utöver att följa den lagstiftning som finns, kontinuerligt arbeta med att förbättra miljöarbetet, förebygga miljöföroreningar och säkerställa att tillräckliga resurser tilldelas miljöledning. Nationalmuseum fokuserar enligt policy på åtgärder inom resor och transporter, klimat och energi, resurshållning och avfall, varor och tjänster samt miljökunskap.

I februari 2020 lämnades den årliga miljöredovisningen till Naturvårdsverket in. Naturvårdsverkets sammanställning visar att Nationalmuseum 2019 var en av 45 miljöcertifierade myndigheter i Sverige. Nationalmuseums miljöutredning kommer att uppdateras 2021.

På grund av pandemin räknar myndigheten med att miljöpåverkan kommer att vara lägre än någonsin när det gäller tjänsteresor 2020. Myndigheten kommer att arbeta aktivt med målsättningen att ta vara på de ökade kunskaperna kring digitala mötesformer för att fortsatt hålla nere resandet.

7.3 Jämställdhet och mångfald

Under året har det aktiva arbetet med att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter fortsatt. Föregående år lades en god grund för arbetet i form av framtagande av tydliga riktlinjer och rutiner.

2020 har varit ett speciellt år och fokus på frågor om jämställdhet och mångfald har dessvärre minskat något. Det är därför extra glädjande att medarbetarundersökningen visade på goda resultat inom området rättvisa som helt fokuserar på likabehandling oavsett eventuell diskrimineringsgrund. Index för året visar på en höjning vad gäller likabehandling inom samtliga diskrimineringsgrunder.

7.4 Praktik och lönebidragsanställning

Nationalmuseum har under året tagit emot praktikanter och anställa med lönebidrag för de som står långt från arbetsmarknaden. I mån av tid tillhandahåller Nationalmuseum också praktik av typerna APL och PRAO. Under året tog Nationalmuseum emot praktikanter inom regeringsuppdraget *Praktik i staten* för nyanlända samt personer med funktionsvariation. Myndigheten har en heltidstjänst för samordning och handledning av praktikanter som finansieras delvis genom handledarbidrag från Arbetsförmedlingen. Under senare delen av året har det varit svårare att organisera handledning och arbete i myndighetens lokaler på grund av pandemin, men verksamheten har ändå kunnat fortgå, om än i något mindre omfattning.

Under 2020 har två nyanlända och fyra personer med funktionsvariation praktiserat hos myndigheten med gott resultat. Erfarenheterna av projektet är mycket goda och upplevelsen är att praktikanterna tillför mycket till verksamheten. Två personer har haft en lönebidragsanställning hos Nationalmuseum under året.

Nationalmuseum tar varje år emot och handleder studenter som går universitets- och högskoleutbildningar där praktik är ett obligatoriskt moment. Under upp till tio veckor följer studenterna museets arbete och ges en mångsidig insyn i hur teori och praktik hänger ihop i arbetslivet. För att ge studenterna en värdefull erfarenhet krävs dock handledning på plats vilket tyvärr varit svårt att genomföra under pandemin. Under året har sju personer tagits emot inom ramen för studiepraktik.

Tabell 25

Praktik och lönebidragsanställning	2020	2019	2018
Antal Praktik i staten	5	9	12
Antal APL eller PRAO	1	3	-
Antal studiepraktik	7	3	-
Antal lönebidragsanställning	2	4	5
Totalt antal	15	19	17

8 NATIONALMUSEUMS LOKALER

Av regleringsbrevet framgår att Nationalmuseum ska redovisa kostnader som sammanhänger med renoveringen av Nationalmuseums huvudbyggnad. Myndigheten ska också specificera myndighetens totala lokalkostnader för 2020 fördelat per hyresvärd.

8.1 Renoveringen av Nationalmuseum

Nationalmuseums delar av renoveringsprojektet avslutades i och med att museibygnaden återinvigdes för allmänheten i oktober 2018 och kostnader avseende hyror och löpande drift övergick till linjeverksamheten. De kostnader som redovisas i underhåll och renovering avser därför från och med 2019 i huvudsak avskrivningar på de investeringar som gjordes av myndigheten under renoveringen.

Tabell 26

tkr	2020	2019	2018
Kostnader Renovering Nationalmuseums museibygnad	19 240	18 255	76 334

Renoveringsprojektet avslutades under 2018. Fr om 2019 återstår huvudsakligen avskrivningskostnader för de investeringar som gjorts samt hyrestillägg för hyresgästanpassningar.

Tabell 27

Lokalkostnader (tkr)	Hyra	El och uppvärmning	Reparationer och underhåll	Övrig drift	Summa
Statens fastighetsverk*	84 222	1 206	120	1 233	86 781
Stockholms Hamn AB	9 129	66	3	71	9 268
Gustavsberg/Värmdö kommun**	0	37	158	212	407
Tryckfast	23 717	601	29	168	24 516
Stiftelsen Jamtli	2 500	0	0	0	2 500
Övriga	68	0	0	0	68
Totalt	119 636	1 910	310	1 684	123 540

* Varav kostnadshyran för museibygnaden på Blasieholmen uppgår till 73 914.

** Värmdö kommun tillhandahåller lokaler för Gustavsbergs Porslinsmuseum.

9 AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

Tabell 28

Myndighetens avgiftsbelagda verksamhet 2020

Myndighetens avgiftsbelagda verksamhet	2018	2019	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020
	Ack. Utg. Utfall	Ack. Utg. Utfall	Budgerade intäkter	Utfall intäkter	Budget kostnader	Utfall kostnader	Netto budget	Netto utfall	Ack. Utg. Utfall
Verksamheter med full kostnadstäckning									
Försäljning av varor, NM*	-4 182	-5 246	11 277	2 176	10 290	3 408	987	-1 233	6 479
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	25	25	25	25	0	0	0
Summa (tkr)	-4 182	-5 246	11 302	2 201	10 315	3 433	987	-1 233	6 479
Övrig avgiftsbelagd verksamhet									
Entréer och visningar			18 677	4 247					
Övrigt			20 781	12 091					
Summa (tkr)			39 458	16 377					

Budgerade intäkter och kostnader är i enlighet med regleringsbrevet för 2020. Skillnaden mellan budgeterade intäkter och utfall för entréer och visningar är en följd av att museet varit stängt under stora delar av året på grund av pandemin.

* Nationalmuseums butiker är avgiftsfinansierade med krav på full kostnadstäckning. Verksamheten har sedan flera år ett underskott. Detta till stor del beroende på den period då Nationalmuseums ordinarie verksamhet varit stängd p g a renovering av museibygnaden på Blasieholmen (februari 2013 till mitten av oktober 2018). Under perioden etablerades, drevs och avvecklades sammanlagt tre tillfälliga butiker i anslutning till Nationalmuseums utställningslokaler på Konstakademien, Kulturhuset Stadsteatern och Gustavsbergs Porslinsmuseum enligt beslut att under renoveringsperioden erbjuda besökarna samma utbud vid ett besök som under ordinarie förhållanden. 2020 innefattade två stängda perioder för verksamheten och minskade besöksflöden till följd av pandemin vilket starkt påverkat möjligheten till omsättning för att täcka de fasta kostnaderna.

Uppstartskostnader för den nya butiken i museibygnaden 2018 och den nya butiken vid Gustavsbergs Porslinsmuseum under 2020 har haft en betydande påverkan. 2019 belastades butiken i museibygnaden med ökade personalkostnader för att möta det stora besöksstrycket. Detta i relation till ett betydande hyrespåslag påverkade årets resultat starkt negativt.

Under 2020 har Nationalmuseum arbetat med att kraftigt minska de fasta kostnaderna i syfte att anpassa kostnadsnivån till de beräknade intäkterna vilka står i direkt relation till antalet besökare till museet. Där kan tydligast lyftas en revidering av lokalytor och hyra, effektivisering och hopslagning av personalgrupper (inkluderat ett varsel med uppsägning av en tjänst från oktober 2020) samt justering efter påseende av administrativa pålägg. Butikernas försäljningsstrategi inkluderat utbud, layout och arbetsrutiner har även utvecklats och förfinats. Vidare har skyltprogram för orientering och navigering i museet setts över för att bättre tydliggöra butikerna och underlätta besöksmötet. Därigenom har förlusterna under 2020 kunnat minimeras.

Bedömningen är dock att det kommer ta allt för många år för att återigen nå ett balanserat utfall. Nationalmuseum avser därför att under 2021 hemställa till regeringen om att engångsvis få täcka hälften av det ackumulerade underskottet med befintliga anslagsmedel.

10 FINANSIELL REDOVISNING

10.1 Resultaträkning

(tkr)	Not	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	260 608	262 354
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	18 731	42 303
Intäkter av bidrag	3	10 533	10 782
Finansiella intäkter	4	147	2 358
Summa		290 019	317 797
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-91 446	-105 511
Kostnader för lokaler		-123 540	-120 790
Övriga driftkostnader	6	-52 826	-71 958
Finansiella kostnader	7	-82	-99
Avskrivningar och nedskrivningar		-23 358	-20 505
Summa		-291 252	-318 863
Verksamhetsutfall		-1 233	-1 066
Årets kapitalförändring	8	-1 233	-1 066

10.2 Balansräkning

(tkr)	Not	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	9	1 200	2 152
Summa		1 200	2 152
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	10	12 251	14 442
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	11	65 475	72 692
Kulturtillgångar	12	359 634	348 584
Summa		437 360	435 718
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	13	5 959	6 990
Summa		5 959	6 990
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 450	1 133
Fordringar hos andra myndigheter	14	3 671	4 497
Övriga kortfristiga fordringar	15	6 966	2 047
Summa		12 087	7 676
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	13 063	31 546
Övriga upplupna intäkter	17	555	4 097
Summa		13 618	35 643
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	18	5 300	5 199
Summa		5 300	5 199
Kortfristiga placeringar			
Värdepapper och andelar	19	5 696	5 632
Summa		5 696	5 632
Kassa och bank			
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	20	970	970
Kassa och bank		2 705	1 866
Summa		3 675	2 837
SUMMA TILLGÅNGAR		484 896	501 847

(tkr)	Not	2020-12-31	2019-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	21		
Donationskapital		359 634	348 584
Balanserad kapitalförändring		-4 255	-3 189
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	8	-1 233	-1 066
Summa		354 146	344 329
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	22	270	448
Övriga avsättningar	23	1 326	1 145
Summa		1 597	1 593
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	24	76 317	86 578
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	25	19 987	17 302
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	26	3 526	5 461
Leverantörsskulder		2 198	16 677
Övriga kortfristiga skulder	27	1 318	1 486
Summa		103 345	127 504
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	28	8 302	10 077
Oförbrukade bidrag	29	14 320	14 302
Övriga förutbetalda intäkter	30	3 185	4 042
Summa		25 808	28 421
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		484 896	501 847
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	31	-	50 842
Summa		-	50 842

10.3 Anslagsredovisning

Anslag (tkr)	Not						
		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt reglerings- brev	Omdisponerade anslagsbelopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 17 8:1 Centrala museer: Myndigheter (Ramanslag) ap.2 Nationalmuseum	32	-4 683	244 132	16 375	255 824	-260 698	-4 874
Summa		-4 683	244 132	16 375	255 824	-260 698	-4 874

Uo 17 8:1 ap.2 Nationalmuseum

Enligt regleringsbrevet disponerar Nationalmuseum en anslagskredit på 24 413 tkr. Under 2020 har Nationalmuseum utnyttjat 4 874 tkr av krediten.

Av anslagsposten får minst 2 000 tkr användas för att stärka museets regionala närvaro.

10.4 Sammanställning väsentliga uppgifter

(tkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	100 000	100 000	95 000	50 000	50 000
Utnyttjad	76 317	86 578	95 000	37 623	26 471
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	70 000	70 000	35 000	35 000	25 000
Maximalt utnyttjad	19 987	83 192	37 293	27 326	33 783
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	105	170	72	144
Räntekostnader	1	0	22	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev*	50 760	77 130	0	40 000	34 850
Avgiftsintäkter**	18 731	42 303	19 863	26 261	39 014
Anslagskredit					
Beviljad	24 413	21 220	6 608	15 586	15 399
Utnyttjad	4 874	4 683	6 424	12 816	13 823
Anslag					
Anslagssparande	0	0	0	0	0
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	123	146	124	120	132
Medelantalet anställda (st)	138	163	137	135	155
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 177	2 043	1 879	1 457	1 529
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-1 233	-1 066	-1 087	239	-2 623
Balanserad	-4 255	-3 189	-2 101	-2 340	283

* Uppgift om beräknade avgiftsintäkter saknas i regleringsbrev för 2018.

** Det belopp som angavs i årsredovisningen 2019 för avgiftsintäkter har justerats för 2019.

10.5 Tilläggsuppgifter och noter

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndighetens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Brytdagen föregående år var den 3 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 40 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr o m år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2019, 516 tkr, har år 2020 minskat med 90 tkr.

Upplysningar för jämförelseändamål

Till följd av att museet varit stängt under stora delar av 2020 p g a pandemin så har framför allt intäkter utöver anslag men även kostnaderna minskat kraftigt i förhållande till 2019. För att täcka det nettounderskott som uppstått tilldelades Nationalmuseum 16,4 miljoner kronor i extraanslag under hösten 2020.

I början av 2019 skrevs en överenskommelse mellan Nationalmuseum och Statens fastighetsverk som innebar att den del av elentreprenaden som tidigare fakturerats Nationalmuseum krediterades och i stället betalas via en tilläggshyra. Detta innebär att anskaffningsvärdet för förbättringsutgifter på annans fastighet korrigerades med drygt 13 mnkr år 2019 (jmf not 10).

De nuvarande återbetalningskrav som Nationalmuseum har i pågående hyreskontrakt på grund av hyresgästanpassningar kommer att vara slutbetalda när avtalen går ut. Nationalmuseum har i och med det inga kvarstående skulder och därmed ansvarsförbindelser efter att nuvarande avtalsperioder gått ut.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 20 tkr. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3–5 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter
3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Maskiner, bilar och tekniska anläggningar
5–10 år	Inredningsinventarier

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till beräknad nyttjandeperiod.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta. Fordringar i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Övriga omsättningstillgångar har tagits upp till det verkliga värdet på balansdagen enligt lägsta värdets princip.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare

Överintendent:

Susanna Pettersson

Ersättning i tkr

1 485

Ledamöter insynsråd:

Barakat B Ghebrehawariat		2
Maria Hellström Reimer		8
Joakim Stymne	Kungliga Konsthögskolan	8
	Diverse styrelseuppdrag inom Profi Fastighets bolagssför (41 uppdrag)	8
Anders Sylvén		8
Anna Adeniji	Folkbildningsrådets expertråd	3

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro redovisas under avsnittet personal och kompetensförsörjning i resultatredovisningen.

Not	1	Intäkter av anslag (tkr)	2020	2019
		Intäkter av anslag	260 608	262 354
		Summa	260 608	262 354
		Utgifter enl. anslagsredovisningen	260 698	262 483
		Saldo	90	129
		<i>Saldot består av minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.</i>	90	129
Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar (tkr)	2020	2019
		Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 279	11 117
		Intäkter av uppdragsverksamhet	4 247	20 499
		Icke statliga medel, 6 kap 1§ kapitalförsörjningsförordningen (sponsring)	527	1 000
		Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	10 503	1 381
		Varuförsäljning med full kostnadstäckning	2 176	8 307
		Summa	18 731	42 303
		<i>Avgifter och andra ersättningar har minskat kraftigt eftersom museet varit stängt under stora delar av året p g a pandemin.</i>		
Not	3	Intäkter av bidrag (tkr)	2020	2019
		Bidrag från statliga myndigheter	2 195	1 765
		Bidrag från övriga	8 338	9 017
		Summa	10 533	10 782

Not	4	Finansiella intäkter (tkr)	2020	2019
		Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	0	105
		Ränta på lån i Riksgäldskontoret	4	246
		Orealiserade värdeförändringar för finansiella instrument	0	1 839
		Valutakursvinster	79	67
		Övriga finansiella intäkter	64	101
		Summa	147	2 358
		<i>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.</i>		
Not	5	Kostnader för personal (tkr)	2020	2019
		Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	60 562	69 735
		Varav lönekostnader ej anställd personal	43	321
		Sociala avgifter	29 583	33 878
		Övriga kostnader för personal	1 301	1 898
		Summa	91 446	105 511
Not	6	Övriga driftkostnader (tkr)	2020	2019
		Reparationer och underhåll	591	756
		Resor, representation, information	2 651	6 485
		Köp av varor	4 660	8 453
		Köp av tjänster	43 805	55 192
		Förändring av varulager	1 030	983
		Övrigt	89	88
		Summa	52 826	71 958
		<i>Minskade driftkostnader beror till största delen på verksamhetsförändringar p g a pandemin och att museet därmed varit stängt under stora delar av året.</i>		
Not	7	Finansiella kostnader (tkr)	2020	2019
		Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	1	6
		Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	0
		Övriga finansiella kostnader	81	93
		Summa	82	99
		<i>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.</i>		
Not	8	Årets kapitalförändring (tkr)	2020	2019
		Avgiftsfinansierad verksamhet, underskott	-1 233	-1 064
		Avkastning Barbro Oshermedel	0	-2
		Summa	-1 233	-1 066
		<i>Beloppet avser underskott i varuförsäljningen i Nationalmuseums butiker.</i>		

Not	9	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	6 917	6 979
		Årets anskaffningar	518	30
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-110	-92
		Summa anskaffningsvärde	7 324	6 917
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 765	-3 397
		Årets avskrivningar	-1 470	-1 460
		Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	110	92
		Summa ackumulerade avskrivningar	-6 124	-4 765
		Utgående bokfört värde	1 200	2 152
Not	10	Förbättringsutgifter på annans fastighet (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	23 528	43 951
		Årets anskaffningar	0	930
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-821	-8 033
		Korrigerig av ingående anskaffningsvärde	0	-13 320
		Summa anskaffningsvärde	22 707	23 528
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-9 087	-14 884
		Årets avskrivningar	-2 190	-2 196
		Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	821	7 993
		Summa ackumulerade avskrivningar	-10 456	-9 087
		Utgående bokfört värde	12 251	14 442
Not	11	Maskiner, inventarier, installationer m.m. (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	136 035	126 064
		Korrigerig ingående anskaffningsvärde	-35	0
		Årets anskaffningar	12 547	13 058
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-5 065	-3 087
		Summa anskaffningsvärde	143 482	136 035
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-63 343	-49 554
		Årets avskrivningar*	-19 697	-16 849
		Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar*	5 034	3 060
		Summa ackumulerade avskrivningar	-78 006	-63 343
		Utgående bokfört värde	65 475	72 692
		<i>* Föregående års värde är justerat.</i>		
Not	12	Kulturtillgångar (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	348 584	313 708
		Årets anskaffningar	11 050	34 876
		Utgående bokfört värde	359 634	348 584

Not	13	Varulager och förråd (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Ingående balans	6 990	7 974
		Förändring av varulager	-1 031	-983
		Summa	5 959	6 990
		<i>Posten varulager består av t ex egenproducerade böcker, konsthantverk, vykort, affischer och andra profilprodukter som säljs i butiken i museet.</i>		
Not	14	Fordringar hos andra myndigheter (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Fordran ingående mervärdesskatt	3 584	4 200
		Kundfordringar hos andra myndigheter	71	258
		Övriga fordringar hos andra myndigheter	16	39
		Summa	3 671	4 497
Not	15	Övriga kortfristiga fordringar (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Kontantkassa	0	7
		Övrigt	6 966	2 040
		Summa	6 966	2 047
		<i>Den högre balansen 2020-12-31 beror på att fordran avseende ej rekvirerad utdelning från stiftelser är betydligt högre än föregående år.</i>		
Not	16	Förutbetalda kostnader (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Förutbetalda hyreskostnader	10 408	28 095
		Övriga förutbetalda kostnader	2 655	3 451
		Summa	13 063	31 546
		<i>Den lägre balansen jämfört med föregående år beror på att en hyresfaktura är obetald 2020-12-31.</i>		
Not	17	Övriga upplupna intäkter (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Upplupna hyror inomstatliga	500	250
		Upplupna hyror utomstatliga	55	3 847
		Summa	555	4 097
		<i>Då museet varit stängt under stora delar av året så har inte restauratören kunnat komma upp i sådan omslutning på sin verksamhet att en omsättningshyra kunnat tas ut.</i>		

Not	18	Avräkning med statsverket (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	4 683	6 424
		Redovisat mot anslag	260 698	262 483
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-260 507	-264 224
		Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	4 874	4 683
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	516	646
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-90	-129
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	426	516
		Summa Avräkning med statsverket	5 300	5 199

Not	19	Värdepapper och andelar (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Aktier och andelar	5 696	3 793
		Värdereglering	0	1 839
		Summa	5 696	5 632
		<i>Aktierna erhöles som en testamentsgåva utan särskilda villkor 2016 och värderas till nettoförsäljningsvärde.</i>		

Not	20	Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Behållning räntekonto B.Osher	970	970
		Summa	970	970
		<i>Dessa tillgodohavanden avser medel som enligt gåvobrev ska hållas på separata konton.</i>		

Not	21	Myndighetskapital (tkr)			
			Donations- kapital	Balanserad kapital- förändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapital- förändring enl resultat- räkningen
		Utgående balans 2019	348 584	-3 189	-1 066
		Rättelser	0	0	0
		Ingående balans 2020	348 584	-3 189	-1 066
		Föregående års kapitalförändring		-1 066	1 066
		Årets kapitalförändring	11 050	0	-1 233
		Summa årets förändring	11 050	-1 066	-167
		Utgående balans 2020	359 634	-4 255	-1 233

Specifikation Donationskapital (tkr)	Donationer	2020-12-30	2019-12-31
	2020		
Wirosfonden	3 043	99 007	95 963
Stiftelsen H & ND Qvist	3 201	72 444	69 242
NM Vänner	2 579	46 894	44 315
Hirsch	226	20 261	20 034
Ulla och Gunnar Trygg	-	18 247	18 247
Barbro Oshers Fond	-	13 335	13 335
Övriga	522	15 153	14 631
S & J Graumanns Stiftelse	105	11 651	11 546
Sophia Gieseckes Stiftelse	-	12 500	12 500
Övriga	1 373	50 143	48 769
Summa	11 050	359 634	348 584

Sedan 2003 har erhållna gåvor av kulturtillgångar redovisats som anläggningstillgångar mot donationskapital. Nationalmuseum har under 2020 erhållit en donation av ett föremål till samlingarna med ett värde överstigande 30 prisbasbelopp. Enligt 20§ Donationsförordningen och ESV:s allmänna råd till samma paragraf bör uppgift om donator, belopp och ändamål lämnas i årsredovisningen. Nationalmuseum väljer av säkerhetsskäl att inte redovisa detaljer om föremål som donerats till samlingarna.

Not	22	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Ingående avsättning	448	457
		Årets pensionskostnad	134	304
		Årets pensionsutbetalningar	-312	-313
		Utgående avsättning	270	448

Under kommande år beräknas cirka 275 tkr göras i pensionsutbetalningar.

Not	23	Övriga avsättningar (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Avsättning för lokalt omställningsarbete		
		Ingående balans	1 145	1 038
		Årets förändring	181	107
		Utgående balans	1 326	1 145

Under kommande år beräknas cirka 100 tkr av avsättning för lokalt omställningsarbete nyttjas.

Not	24	Lån i Riksgäldskontoret (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
		Ingående balans	86 578	95 000
		Under året nyupptagna lån	11 789	11 640
		Årets amorteringar	-22 050	-20 062
		Utgående balans	76 317	86 578
		Beviljad låneram enligt regleringsbrev	100 000	100 000

Not	25	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Beviljad räntekontokredit i Riksgäldskontoret enligt regleringsbrevet	70 000	70 000
		Utgående skuld på räntekontot	19 987	17 302
		Summa	19 987	17 302
Not	26	Kortfristiga skulder till andra myndigheter (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Utgående mervärdesskatt	857	1 266
		Arbetsgivaravgifter	1 509	1 753
		Leverantörsskulder andra myndigheter	1 159	2 442
		Summa	3 526	5 461
Not	27	Övriga kortfristiga skulder (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Personalens källskatt	1 290	1 453
		Övrigt	28	33
		Summa	1 318	1 486
Not	28	Upplupna kostnader (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	6 253	7 353
		Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	344	388
		Övriga upplupna kostnader	1 705	2 336
		Summa	8 302	10 077
Not	29	Oförbrukade bidrag (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	553	535
		Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	13 767	13 767
		Summa	14 320	14 302
		<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:</i>		
		Inom tre månader	196	181
		mer än tre månader till ett år	0	130
		mer än ett år till tre år	357	180
		mer än tre år	0	44
		Summa	553	535
Not	30	Övriga förutbetalda intäkter (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Ersättning flyttkostnad	3 185	4 042
		Summa	3 185	4 042
		<i>Ersättningen för flyttkostnader har använts i samband med tömning av museets f d centralförråd och inredning av och flytt till nytt magasin. Projektet, som beräknades vara klart 2020, har p g a pandemin bedrivits i en långsammare takt än vad som planerats.</i>		

Not	31	Ansvarsförbindelser (tkr)	2020-12-31	2019-12-31
		Ansvarsförbindelse avseende hyresgästanpassningar	-	50 842
		<i>De nuvarande återbetalningskrav som Nationalmuseum har i pågående hyreskontrakt p g a hyresgästanpassningar kommer att vara slutbetalda när avtalen går ut. Nationalmuseum har i och med det inga kvarstående skulder och därmed ansvarsförbindelser efter att nuvarande avtalsperioder gått ut.</i>		

Övriga upplysningar

Stiftelser med anknuten förvaltning

Nationalmuseum förvaltar 17 stiftelser. Sammanlagt uppgick marknadsvärdet på stiftelsernas placeringar 2019-12-31 till 229 427 tkr (215 438 tkr). Stiftelserna delade under 2019 ut 12 441 tkr (10 683 tkr) i enlighet med donatorernas vilja.

Övriga stiftelser

Utöver stiftelser med anknuten förvaltning finns fyra stiftelser som förvaltas av banker i enlighet med donators vilja där avkastningen ska användas för inköp av konst till Nationalmuseum och bidrag till Nationalmuseums verksamhet. Dessa stiftelser har under 2020 delat ut 6 602 tkr (6 876 tkr).

11 BILAGOR

Bilaga 1

Nationalmuseums övergripande strategiska mål samt tillhörande resultatindikatorer

1. Att Nationalmuseums samlingar är kända nationellt och internationellt
 - Antal utställningar, lån och besökare (regionalt och nationellt)
 - Antal utställningar, lån och besökare (för vandringsutställningsprogram)
 - Antal nya appar/forskningsprojekt/lösningar samt antal användare/besökare (för vidareutveckling av digitala lösningar)
2. Att Nationalmuseum är ett kunskapscentrum
 - Antal pågående projekt/externa och interna forskare (investering i forskningsprojekt)
 - Antal böcker/artiklar/digitala publikationer (investering i forskningsprojekt)
 - Antal besökare i arkiv och bibliotek (forskningsprojekt)
 - Antal samarbetspartner och projekt
 - Antal kurser/deltagare (ledarskap och kompetensutveckling)
 - NM som förebildlig arbetsplats (GPTW)
 - Åstadkomma en samlad lokallösning
3. Att konst och design skapar nyfikenhet och intresse hos besökaren
 - Besöksundersökning (engagera ny publik och minoritetsgrupper)
 - Antal grupper/besökare (engagera ny publik)
 - Antal visningar/ateljéverksamhet/evenemang (verksamhet riktad till skola samt barn och unga)
 - Antal nya experiment/program (nya sätt att arbeta och nya aktiviteter)
 - Antal följare (kommunicera effektivt via webb och sociala medier)
 - Kundnöjdhet samt besöksundersökning (förbättra och utveckla besöksservice för att besökare ska känna sig välkomna)
4. Nationalmuseums röst i samhället är starkare
 - Publikationer/debatter/paneldiskussioner (skapa diskussion om kulturens värde)
 - Evenemang/nätverk (engagera nya partner och olika industrier)
 - Medlemskap i grupper/styrelser samt keynote-föreläsningar (använda och synliggöra sakkunskap)
 - Traditionella och digitala medier (kommunicera om verksamheten och strategiska val)
5. Nationalmuseums resurser är i balans
 - Budgetbeslut (balansera budget med statsanslag)
 - Antal extern finansiering och sponsring (öka extern finansiering och sponsring)
 - Antal museishop/biljettinkomster/försäljning lokaler (öka intäkter)
 - Kompetenskartläggning (utveckla resurs- och kompetensplanering)
 - Projektplanering
 - GPTW och sjukfrånvaro (effektivisera arbete)

Bilaga 2

Medverkans- och utställningsersättning

Medverkans- och utställningsersättning			
Konstnär	Utställning	Plats	Utställningsersättning (kr)
Sara Borgegård Älgå	Transformations	Venedig	14 758
Stephane Graff	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Patricio Bosich	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Rob & Nick Carter	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Thomas Hunter	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Aurora Reinhard	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Jarmo Mäkilä	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Koen Vanmechelen Labiomista	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Meekyoung Shin	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Paul Benney	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Alexander Mihaylovich	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Andrey Blokhin	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Jake och Dinos Chapman	Inspiration - Iconic Works	NM	8 146
Totalt			112 510

Bilaga 3

Samarbeten

- **Demensförbundet**
Pilotprojekt med omsorgsboende i Arvika där en modell för digitala konstsamtal arbetats fram.
- **Fellingsbro folkhögskola**
Samarbete kring syntolkningar av bildkonst för att utveckla och nå ut till personer med synnedsättning och blinda.
- **Jernhusen**
Nationalmuseum har sedan 2015 samarbetat med Jernhusen kring utställningen *Det offentliga rummet* som har gått att se på järnvägsstationer på flera ställen runt om i Sverige genom åren.
- **Moderna Museet**
Tillsammans driver Nationalmuseum och Moderna Museet Konstabiblioteket som är ett av Nordens största specialbibliotek inom konst, fotografi och design.
- **Modeveckan**
Inspelning till modeveckans digitala program om utställningen *Pär Engsheden och Sara Danius Nobelklänningar*.
- **NEO Collections**
Ett samarbete mellan Nationalmuseum, Museum für Kunst und Gewerbe i Hamburg och Übersee-Museum i Bremen. Projektet ska pågå till 2024 och finansieras av tyska kulturstiftelsen Kulturstiftung des Bundes.
- **RCE**
Samarbete med kulturarvsinstitutionen RCE i Nederländerna har pågått sedan 2018. RCE driver 2019–2021 ett samarbetsprojekt om vibrationer under transport med syfte att ta fram riktlinjer för riskanalys vid beslut om ett verk ur museisamlingar kan transporteras alternativt val av lämpligast transportsätt.
- **Riksantikvarieämbetet**
Samarbetet med Riksantikvarieämbetet har pågått sedan 2013 och innehåller flera interna och externa forsknings- och konserveringsprojekt.
- **Slow Art Day**
Digital workshop från Nationalmuseum i att titta medvetet, noga och långsamt på konst.
- **SMK/CATS**
Samarbetet med CATS (Centre for Art Technological Studies and Conservation) i Danmark pågår sedan 2014, bland annat inom forskningsprojektet *Italienskt måleri i Nationalmuseum*.
- **Stockholm Craft Week**
Arrangemang med föreläsning om *Materialitet och identitet – perspektiv på samtida konsthantverk* på Nationalmuseum.
- **Stockholms dövas förening**
Planering och formulering av ansökan för ett flerårigt projekt med mål att öka tillgängligheten till konst generellt och Nationalmuseum verksamhet specifikt för döva och teckenspråkstalande.
- **Stockholmsmässan, Designveckan Summer Edition**
Samarbete för att lyfta fram befintliga design- och modeutställningar som *Pär Engsheden och Sara Danius Nobelklänningar* samt *Lisa Larson* på Gustavsbergs Porslinsmuseum.
- **Stockholms universitet**
Nationalmuseum sakkunniga föreläser vid masterutbildningen *Technical Art History* inom konstvetenskap på Stockholms universitet. Nationalmuseum har under året även samarbetat med Historiska institutionen kring projekten *Nationalmuseum – Framtidens museum* och *Gustavsbergs Porslinsmuseum – Cultural planning Gustavsberg*.
- **Svenska Institutet för Standarder (SIS)**
Som medlem i den svenska tekniska kommittén SIS/TK 479 deltar Nationalmuseum i projektet *Bevarande av kulturarv* med målet att utarbeta europeiska standarder och riktlinjer för bevarande av det fysiska kulturarvet.
- **Svenska med baby**
Samarbete för att skapa möten med syftet att bryta segregation med träffar där föräldrar med små barn möts.
- **Synskadades riksförbund och ABF**
Samarbete kring konstupplevelser via taktila bilder och handledning i eget skapande för att nå ut till personer med synnedsättning och blinda.

Nationalmuseum är medlem i och/eller har engagemang i bland annat i följande organisationer:

- Aalto Universitet
- American Friends of the Nationalmuseum
- ARLIS/Norden
- Association for Cultural Enterprises
- Barockakademien
- Bengt Julins Fond
- Centralmuseernas digitaliseringsråd
- Centralmuseernas forskningsnätverk
- Centralmuseernas samarbetsråd
- Delta, Kappa, Gamma
- Design Museums Network
- Digisam
- Europeana Copyright Community
- Europeana Members Council
- Forskning vid museer
- Föreningen för arkiv och informationsförvaltning
- Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer
- Genus i museer
- Gripsholmsföreningen
- Hands On!
- Hedersporträttkommitté
- Heraldiska nämnden
- ICOM
- ICOM International Committee for Education and Cultural Action
- International Advisory Committee of Keepers of Publ. Coll of Graphic Art (50 lux)
- International Association of Museum Publishers
- International Association of Research Institutes in the History of Art
- International Exhibition Organisers Group
- International Society for Education through Art
- Karolinska förbundet
- Konsthistoriska sällskapet
- Kungliga samfundet
- Nationalmusei Vänner
- Nordic Art Intelligence Oy
- Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik
- Nordiska Konservatorförbundet Sverige
- Nordiska Museiförbundet
- Nätverk för samlingschefer
- Prins Eugens medaljkommitté
- Prins Eugens Waldemarsudde
- Riksbankens kommitté för minnesmynt
- Skönhetsrådet
- Stockholms Handelskammare
- Stockholms museibutikers förening
- Stockholms museiinformatörer
- Stiftelsen Längmanska kulturfonden
- Studi Sul Settecento Romano
- Svensk biblioteksförening
- Svensk Bokkonst
- Sveriges Allmänna Konstförening och SAK UNG
- Sveriges Museer
- Svenska tekniska kommittén SIS/TK 479

Bilaga 4

Föreläsningar av Nationalmuseums personal 2020

Eva-Lena Bergström

Jag är intresserad av konst. Utan konst kan jag inte leva, Om Agnes Widlund och Konstsalongen Samlaren, Hallands konstmuseum, Halmstad, 4 mars.

Jag är intresserad av konst. Utan konst kan jag inte leva, Om Agnes Widlund och Konstsalongen Samlaren, Konstnärsklubben, Stockholm, 29 oktober.

Sara Borgegård Älgå

Wonder room - förunderliga föremål ur Nationalmuseums samlingar, Nyckelviksskolans Metallinje, Nationalmuseum, Stockholm, 28 januari.

Slow Art Day, digital workshop, 4 april.

Konstanalys och presentation av verk från Nationalmuseum (tillsammans med Alexander Kateb), SAK UNG, digital workshop, 15 december.

Lena Dahlén

Italian Paintings in the Nationalmuseum: Market, musealization, materiality (tillsammans med Sarah Ferrari och Cecilia Heisser), Heritage Science Forum 2020, digital presentation, 18 november.

Lena Eriksson

Upptäck museets pedagogiska potential, Lärarnas kväll, Nationalmuseum, Stockholm, 23 januari.

Konstpedagogiska metoder, SAK UNGS kunskapshelg, Nationalmuseum, Stockholm, 21 februari.

Om idéerna bakom Nationalmuseums barnutställning Villa Curiosa (tillsammans med Helena Sjödin Landon), InSea Sveriges årsmöte, digital presentation och rundvandring, 19 september.

Inkludering och kulturinstitutioner, NCK (Nordiskt Centrum för kulturarvspedagogik), digital referensgrupp med workshop, 12 november.

Om idéerna bakom Nationalmuseums barnutställning Villa Curiosa (tillsammans med Helena Sjödin Landon), Konstförmedling i förändring, Bästa Biennalen, digital presentation och rundvandring 23 november.

Helen Evans

Conservation History and Ethics, Technical Art History Stockholms universitet, digital presentation, 9 november.

Sarah Ferrari

Italian Paintings in the Nationalmuseum: Market, musealization, materiality (tillsammans med Lena Dahlén och Cecilia Heisser), Heritage Science Forum 2020, digital presentation, 18 november.

Provenance matters: Acquisitions of Venetian Renaissance Art in Northern Europe in the Inter-War Years, The Murray Seminar on Medieval and Renaissance Art, Birkbeck University, London, digital presentation, 18 november.

Karin Glasemann

Making art collections accessible in a digital world. Digitization, research and digital access at Nationalmuseum, Digital Cultural Heritage Day, Uppsala universitet, 18 februari.

Use and let reuse! Digitisation, data enrichment and access at Nationalmuseum, Enriching Metadata – Enriching Research, Uppsala universitet, digital presentation, 16 juni.

Digitaliserade kulturarvsamlingar. Förutsättningar - Möjligheter – Begränsningar, Stockholms universitet, digital presentation, 20 oktober.

Tools and good practice to manage copyright, Europeana event 2020, digital presentation, 13 november.

Making art collections accessible in a digital world. Digitisation, research and access at Nationalmuseum, Uppsala universitet, digital presentation, 17 november.

Opening up: approaches from cultural heritage institutions across Europe, Europeana Copyright community, digital presentation, 18 november.

Val av metod, lagring och tillgängliggörande, Digisams webinarserie "Digitalisering i fler dimensioner – utbildning om föremålsdigitalisering", 2 december.

Rebecca Grimaldi

Nationalmuseum - en inblick i museivärldens ekonomiska förutsättningar, Revenue Management-utbildningen vid Frans Schartaus Handelsinstitut, Stockholm, digital presentation, 4 december.

Margareta Gynning

Konst som ger kraft till förändring, Göteborgs konstmuseum, 22 januari.

Transformativa möten - om konst och feminism, Uppsala konstmuseum, 12 mars.

Nationalmuseums nya samlingspresentationer och 40 års erfarenhet med att arbeta med genusperspektiv, Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design, Oslo, digital presentation, 3 september.

Cecilia Heisser

Italian Paintings in the Nationalmuseum: Market, musealization, materiality (tillsammans med Lena Dahlén och Sarah Ferrari), Heritage Science Forum 2020, digital presentation, 18 november.

Linda Hinners

Marmor och grekiska gudar – om antikens roll i konstmuseernas historia, Nationalmuseum, Stockholm, 27 februari.

In Search of Women Sculptors, Women Artists in the Baltic and Nordic Museums, KUMU Art Museum, Tallinn, 5–6 mars.

Prostitution i konsten, Uppsala Kvinnojour, Uppsala Kulturnatt, digital presentation, 16 september.

Nordic Women Sculptors 1870-1920, Nationalmuseum, Stockholm, digital presentation, 21 september.

Den bemästrade hästen. Ryttarstatyprojekt under det karolinska enväldet, Människan och djuret i barockens värld. Interaktioner, representationer, transformationer, Barockakademien, digital presentation, 13 november.

Circulation of artists between Stockholm and Paris around 1700, Artl@s Seminar, Paris, digital presentation, 26 november.

Anna Jansson

Black voices – why we failed. Communicating the Arts Masterclass, digital presentation, 3 september.

Nationalmuseums sociala medier, Historiska institutionens projektledarutbildning, Stockholm, 20 oktober.

Alexander Kateb

Marie-Suzanne Giroust och rollen som kvinna och konstnär på 1700-talet, Genus i museer, digital presentation, 12 juni.

Konstanalys och presentation av verk från Nationalmuseum (tillsammans med Sara Borgegård Älgå), SAK UNG, digital workshop, 15 december.

Helena Kåberg

Nationalmuseums samlingspresentationer, Kandidatprogram för museer och kulturarv, Stockholms universitet, digital presentation, 9 november.

The Taste of Art, Culture 2.0, St. Petersburg International Cultural Forum, digital samtal, 14 november.

Gertrud Nord

Research in museum archives, Stockholms universitet, Stockholm, 26 februari.

Magnus Olausson

A didactic reading of Stüler's façade for the Nationalmuseum, konferens Iconic Works, Nationalmuseum, Stockholm, 20 februari.

Gustav III -sin egen arkitekt, seminarium arrangerat av Margaret och Axel Ax:son Johnsons stiftelse, Engelsbergs bruk, 5 mars.

Gustav III och Vasasamlingen, seminarium arrangerat av Margaret och Axel Ax:son Johnsons stiftelse, Engelsbergs bruk, 4 november.

Martin Olin

Looking at Prints, Technical Art History Stockholms universitet, 6 oktober.

Arkadien – ett förlorat paradis, Nationalmusei Vänner, digital presentation, 24 november.

Susanna Pettersson

Museum profession, University College, London, 27 januari.

Design & Social Impact (tillsammans med Milla Vaahtera, Mari Martikainen och Salka Hallström Bornold), Finlandsinstitutet, Stockholm, 4 februari.

The history of museums and the formation of the canon, konferens Iconic Works, Nationalmuseum, Stockholm, 20 februari.

Museer och antikens ideal, Nationalmuseum, Stockholm, 27 februari.

Kultaranta -panelsamtal, tillsammans med president Niinistö, digital medverkan, 14 maj.

Kultur i samhället efter Covid-19, Helsingfors Universitet, digital presentation, 16 juni.

Framtidens museum, Stockholms universitet, Stockholm, 8 september.

Ikoniset teokset ja museoiden historia, Iconic Works, Konstmuseet Ateneum/Finlands Nationalgalleri, Helsingfors, 12 september.

The history of collections, Stockholms universitet, Stockholm, 13 oktober.

Framtidens museum – historisk överblick, Stockholms universitet, Stockholm, 19 oktober.

Nationalmuseum och dess verksamhet, Rotary Stockholm, 27 oktober.

Jeanette Rangner Jacobsson

Att uppleva konst som synskadad genom svällpappersbilder av porträtt från Nationalmuseum, SRF och ABF, digital workshop, 20 november.

Att syntolka konst – presentation av metod via verk i Nationalmuseum, Fellingsbro Folkhögskolas syntolkningsutbildning, digital presentation, 14 december.

Cecilia Rönnerstam

Drottning Kristina - två små porträtt av Pierre Signac, Christina-Akademien och Livrustkammarens årliga firande av drottning Kristinas födelsedag, digital presentation, 3 december.

Helena Sjödin Landon

Upptäck museets skolerbjudanden, Lärarnas kväll, Nationalmuseum, Stockholm, 23 januari.

Om idéerna bakom Nationalmuseums barnutställning Villa Curiosa (tillsammans med Lena Eriksson), InSea Sveriges årsmöte, digital presentation och rundvandring, 19 september.

Om idéerna bakom Nationalmuseums barnutställning Villa Curiosa (tillsammans med Lena Eriksson), Konstförmedling i förändring, Bästa Biennalen, digital presentation och rundvandring 23 november.

Per Widén

The Virtual Museum at the Royal Palace (tillsammans med Johan Eriksson), Integrating Digital History. 3rd Digital History in Sweden Conference, Institutionen för Idé- och lärdoms historia, Uppsala universitet, 3–4 december.

Bilaga 5

Publikationer och publicerade artiklar av Nationalmuseums personal 2020

Eva-Lena Bergström

"Konsten att placera konsten – museipraktiken och konstförståelsen", *Inspiration. Tradition och Samtid*, Stockholm och Helsingfors, 2020.

Anna Bortolozzi

Italian Architectural Drawings from the Cronstedt Collection, Nationalmuseum, Stockholm, Berlin och Stockholm, 2020.

Sarah Ferrari

"Una fonte per i disegni di paesaggio di Tiziano. Prime riflessioni sui 'Lusus' di Andrea Navagero", *Il Paesaggio veneto nel Rinascimento europeo*, Milano, 2020.

"Girolamo da Cotignola, Madonna col Bambino e i santi Giovannino, Francesco e Bernardino";

"Girolamo da Cotignola, Sacra Famiglia con san Giovannino"; "Innocenzo da Imola, Madonna col Bambino in gloria e i santi Michele Arcangelo";

"Innocenzo da Imola, Sacra Famiglia con santa Caterina d'Alessandria", *Alfonso Lombardi. Il colore e il rilievo*, Rimini, 2020.

"Tiziano e Padova. Uno sguardo sugli affreschi della Scoletta del Santo", *Padova e il suo territorio*, XXXV, 2020.

"La 'Scoletta' del Santo: cenni storici e questioni iconografiche" (med A. Pattanaro), *La Pontificia Basilica di Sant'Antonio in Padova*, Rom, 2020.

"Tiziano e Francesco Vecellio", *La Pontificia Basilica di Sant'Antonio in Padova*, Rom, 2020.

Carina Fryklund

"After Rubens: A Drawing by Lucas van Uden", *Rubens's Great Landscape with a Tempest: Anatomy of a Masterpiece*, Wien, 2020.

Karin Glasemann

"Inside the Museum is Outside the Museum – Thoughts on Open Access and Organisational Culture", Open-Glam, 13 mars 2020.

Linda Hinners

"La Terre au lieu de La Méditation. La Découverte d'un plâtre de Rodin au Nationalmuseum de Stockholm" (med Antoinette Le Normand-Romain), *Revue de l'Art*, n. 208/2020.

"Gipsavgjutningar, kopior och akademier", *Inspiration. Tradition och Samtid*, Stockholm och Helsingfors, 2020.

Magnus Olausson

"Vu de près. Les portraits intimes dessinés", *L'Age d'or de la peinture danoise 1801-1864*, Paris, 2020.

"Tiepolo and Sweden", *Tiepolo. Venice in the North*, Sinebrychoff Konstmuseum, Skira, Milano 2020.

"Mellan vanitas och abstraktion. Om Dawids svit Box", *Dawid – Box*, Stockholm, 2020.

"L'âge d'or de la peinture danoise. Un art mondial entre deux désastres" (med Peter Nørgaard Larsen), *L'Age d'or de la peinture danoise 1801-1864*, Petit Palais, Paris 2020.

Martin Olin

"Konstens Arkadien", *Arkadien: ett förlorat paradis*, Stockholm 2020.

"Den gudomlige Rafael", *Inspiration. Tradition och Samtid*, Stockholm och Helsingfors, 2020.

"Reporting Back to the 'Phoenix of so Many Centuries': Mathias Palbitzki, Queen Christina's Envoy to Spain (1651–52)" (med Hans Helander), *Ambassadors in Golden-Age Madrid: The Court of Philip IV through Foreign Eyes*, Madrid, 2020.

"Jacques Fouquet's ceiling painting in the Gallery of Charles XI at the Royal Palace of Stockholm", *Deckenmalerei um 1700 in Europa: Höfe und Residenzen*, München, 2020.

"Piperska tapeterna", *Tapeter genom tiderna: perspektiv från världsarvet Engelsbergs bruk*, Stockholm, 2020.

"Dessiner pour apprendre: les premiers pas", *Architectes du Grand Siècle du dessinateur au maître d'œuvre*, Paris, 2020.

Susanna Pettersson

"Museums – Art – History. On Freedom and Responsibility", *Inspiration – Iconic Works*, Stockholm och Helsingfors, 2020.

Per Widén

"Gustav Vasa i konsten 1750-1880", *Gustav Vasa. Bilden av en kung*, Mora, 2020.

12 UNDERTECKNANDE

Nationalmuseums årsredovisning 2020
Dnr: NM2021/31

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm, 22 februari 2021

Susanna Pettersson
Överintendent och myndighetschef
Nationalmuseum

